

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

ВІКТОРЕНКО ІРИНА ЛЕОНІДІВНА

УДК 378.147:373.3.011-051

ДИСЕРТАЦІЯ

**ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
ІНТЕГРАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ
КЛАСІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

ДОДАТКИ

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

01 – Освіта / Педагогіка

Подається на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело

_____ І. Л. Вікторенко

Науковий консультант: **Хижняк Інна Анатоліївна** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Слов'янськ – 2021

ЗМІСТ

Додаток А Фрагмент теоретичного тематичного мінімуму інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	523
Додаток Б Шаблон для аналізу наративної рамки «Я і Нова українська школа»	524
Додаток В Технологічна карта проєкту «Вірші Тараса в серцях маленьких дітей»	526
Додаток Г Планування і напрями роботи проблемної групи «АКМЕ» на 2020–2021 н. р.....	530
Додаток Д Фрагменти тестових завдань «Основи природознавства» Тема «Природа України».....	533
Додаток Е 1 Приклади організації роботи студентів із навчальними текстами з курсу «Я у світі».....	539
Додаток Е 2 Зразки власних продуктів творчої діяльності студентів під час роботи з текстами в курсі «Я у світі»	544
Додаток Ж Технологічна карта проєктної технології «Україна на карті світу. Найближчі сусіди нашої держави» із курсу «Природознавство» (4-й клас)	551
Додаток И Фрагменти продуктів діяльності студентів до проєктної технології «Екологічне виховання як засіб формування життєвих компетентностей молодших школярів»	557
Додаток К Фрагменти тестових завдань із курсу «Методика навчання освітньої галузі «Природознавство».....	559
Додаток Л Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»».....	566
Додаток М Силабус навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»»	586

Додаток Н Приклади авторських інтерактивних вправ, спрямованих на формування громадянської та соціальної компетентностей майбутнього вчителя сучасної української школи	596
Додаток П Документальні матеріали, що засвідчують підготовку майбутніх учителів до навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в Університетському коледжі Південно-Східної Норвегії в межах Програми «Студентська Академічна Мобільність (САМ) Україна»	601
Додаток Р Фрагмент підсумкового тестового контролю знань студентів із курсу «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	604
Додаток С Список опублікованих праць за темою дисертації.....	608

ДОДАТКИ

Додаток А

Фрагмент теоретичного тематичного мінімуму інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

№ п/п	Освітні галузі інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	Теоретичний тематичний мінімум
1.	ПРИРОДНИЧА	<p>Тіла неживої природи. Повітря та його властивості. Вимірювання температури повітря. Ґрунт. Дослідження складу ґрунту...</p> <p>Тіла живої природи. Рослини. Різноманітність рослин. Будова рослин (корінь, квітка, стебло, листки, плоди). Плоди і насіння...</p> <p>Природа рідного краю. Україна – моя країна. Рідний край. Природа рідного краю. Рослини і тварини рідного краю. Рослини і тварини рідного краю, які потребують особливої охорони.</p>
2.	ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА	<p>Історія свого краю. «Славетні українці». Внесок українців у світові досягнення...</p> <p>Видатні історичні постаті. Відомі українці із різних сфер життя (мистецтво, спорт, наука). Народні традиції, що відображують ставлення українців до природи...</p> <p>Громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Правопорушення як порушення прав інших. Символи держави. Символи інших країн. Приклади правопорушень серед дітей і юридична відповідальність за їх скоєння...</p>
3.	СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА	<p>Безпека. Безпека і небезпека. Безпека вдома. Безпека в довкіллі...</p> <p>Здоров'я. Психічний та емоційний складники здоров'я. Фізичний складник здоров'я...</p> <p>Добробут. Культура споживання. Підприємливість. Уміння вчитися. Добročинність...</p>
4.	ТЕХНОЛОГІЧНА	<p>Технологічна творчість і техніка. Добір конструкційних матеріалів, інструментів та пристосувань для виготовлення виробу. Танграм. Макетування виробів з деталей конструктора...</p> <p>Технології. Елементи графічної грамоти (лінії, схеми). Колаж. Квілінг...</p> <p>Ремесла. Способи плетіння зі стрічок, товстих ниток, шнурів. Основні прийоми роботи та послідовність виготовлення виробів технікою плетіння... та ін.</p>

Додаток Б

Шаблон для аналізу наративної рамки «Я і Нова українська школа»

Позиція відповіді	Критерії кількісного аналізу (%)	К-ть балів	Критерії якісного аналізу
1. Стать респондента	Чоловіча Жіноча	–	Кореляція зі ставленням до освітніх реформ
2. Рівень вищої освіти	Здобувач вищої освіти Випускник ЗВО	–	Кореляція зі ставленням до освітніх реформ
3. Оцінка власного рівня професійного розвитку	Високий	4	Кореляція зі ставленням до освітніх реформ Кореляція зі ставленням до професії
	Достатній	3	
	Середній (базовий)	2	
	Низький	1	
4. Ставлення до професії	Дуже позитивне	4	Кореляція зі ставленням до освітніх інновацій Кореляція зі ставленням до НУШ
	Позитивне	3	
	Негативне	2	
	Нейтральне	1	
5. Ставлення до реформи НУШ на початку її імплементації	Дуже позитивне	4	до освітніх інновацій Кореляція зі ставленням до професії
	Позитивне	3	
	Негативне	2	
	Нейтральне	1	
6. Ставлення до реформи НУШ на момент проведення дослідження	Дуже позитивне	4	Кореляція зі ставленням на початку імплементації
	Позитивне	3	
	Негативне	2	
	Нейтральне	1	
7. Чинники змін у сприйманні НУШ від початку реформи	Наявність змін Відсутність змін	–	Перелік чинників Динаміка ставлення
8. Нововведення НУШ, які респонденту найскладніше прийняти	Наявність нововведень	4	Перелік нововведень Кореляція зі ставленням до освітніх інновацій Кореляція зі ставленням до реформи НУШ
	Відсутність нововведень	3	
		2	
		1	
9. Оцінка власної обізнаності з Концепцією НУШ	Дуже гарно	4	Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді Кореляція зі ставленням до реформи НУШ
	Гарно	3	
	Посередньо (частково)	2	
	Погано (не знаю)	1	
10. Оцінка обізнаності з формулою НУШ	Гарно знаю	4	Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді Кореляція зі ставленням до реформи НУШ
	Знаю	3	
	Знаю частково	2	
	Не знаю	1	
11. Компоненти формули НУШ	Розподіл респондентів за кількістю наведених компонентів	9	Найбільш часто використовувані у відповідях компоненти формули НУШ
		8	
		7	
		6	
		5	

		4 3 2 1	
12. Загальні переваги НУШ	–	–	Переваги НУШ Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді
13. Загальні проблеми впровадження НУШ	–	–	Проблеми впровадження НУШ Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді
14. Проблеми впровадження НУШ в початковій школі	–	–	Проблеми впровадження НУШ в початковій школі Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді
15. Вислів чи метафора, що ілюструє особисте ставлення до НУШ	Дуже позитивна конотація Позитивна конотація Негативна конотація Нейтральна конотація	4 3 2 1	Вислови та метафори Кореляція зі ставленням до реформи НУШ
16. Власне бачення свого професійного розвитку та прагнення працювати в НУШ	Дуже позитивна конотація Позитивна конотація Негативна конотація Нейтральна конотація	4 3 2 1	Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді
17. Прогнозована ефективність і успішність цього процесу	Дуже позитивна конотація Позитивна конотація Негативна конотація Нейтральна конотація	4 3 2 1	Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді
18. Перспективи НУШ для початкової школи	Дуже позитивна конотація Позитивна конотація Негативна конотація Нейтральна конотація	4 3 2 1	Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді
19. Вплив реформи НУШ на традиційну систему навчання	Дуже позитивна конотація Позитивна конотація Негативна конотація Нейтральна конотація	4 3 2 1	Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді
20. Вплив реформи на майбутнє освіти в Україні	Дуже позитивна конотація Позитивна конотація – Негативна конотація Нейтральна конотація	4 3 2 1	Наявність–відсутність емоційного забарвлення відповіді

Додаток В

Технологічна карта проєкту «Вірші Тараса в серцях маленьких дітей»

(із нагоди відзначення 204-ї річниці з Дня народження
українського поета Тараса Шевченка)

Мета проведення: ознайомити молодших школярів із життям Тараса Шевченка і його творчістю для маленьких дітей; формувати громадянську та загальнокультурну компетентності, бажання читати твори Т. Шевченка; виховувати почуття гордості за Україну і її національного героя.

Мета, яку переслідували викладачі ЗВО: набуття студентами досвіду організації і проведення проєктної технології в умовах становлення Нової української школи; формування стійкої мотивації до майбутньої педагогічної діяльності.».

Вид проєктної технології: груповий.

Строки проведення: кінець січня – початок березня.

Місце проведення (5 локацій): читальна зала міської бібліотеки; шкільна читальна зала; кабінет мистецтва, актові зала ДВНЗ «Донбаський держаний педагогічний університет»; класний кабінет ЗЗСО.

Етапи проведення:

1-й етап носив назву: «Дитяча сторінка: дитинство Шевченка» (уявна подорож до етнографічного музею в Моринцях – Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка», 1-й тиждень); «Пізнаємо творчість великого Кобзаря» (вікторина «Що ми знаємо про Тараса», 2-й тиждень); читальна зала міської бібліотеки.

Вікторина для молодших школярів

1 раунд

Умови 1 раунду. Пропонується запитання. Кожне запитання має чотири варіанти відповідей, вибрати ж треба одну, правильну.

1. Т.Г. Шевченко народився:

- а) 1861р.; б) 1814 р.; в) 1816р.
2. Якого місяця народився поет?
- а) травня; б) березня; в) вересня.
3. Як називалося село, де народився Тарас?
- а) Моринці; б) Кирилівка; в) Малинівка.
4. У якому селі пройшло дитинство Тараса?
- а) Калинівка; б) Василівка; в) Кирилівка.
5. Якого року помер поет?
- а) 1871 р.; б) 1861 р.; в) 1961 р.
6. Де похований Т. Г. Шевченко?
- а) У Києві; б) Петербурзі; в) Каневі.

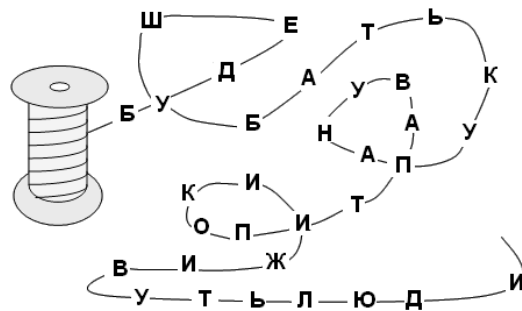
2 раунд

Пропонується запитання з життя і творчості Тараса Григоровича.

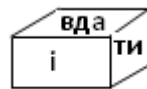
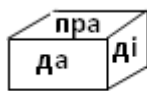
1. У якого пана служив малий Шевченко?
2. Ким служив Тарас у пана Енгельгардта?
3. Ким мріяв стати малий Шевченко?
4. У якому віці Тарас Шевченко залишився круглою сиротою?
5. Який талант проявився в Шевченка раніше – художника чи поета?

Головоломка

Розплутавши нитку, ви прочитаєте уривок із твору Тараса Шевченка. Як називається твір? Визначте його жанр. До якого періоду творчості поета він належить? Назвіть інші твори цього періоду.

Із якого вірша?

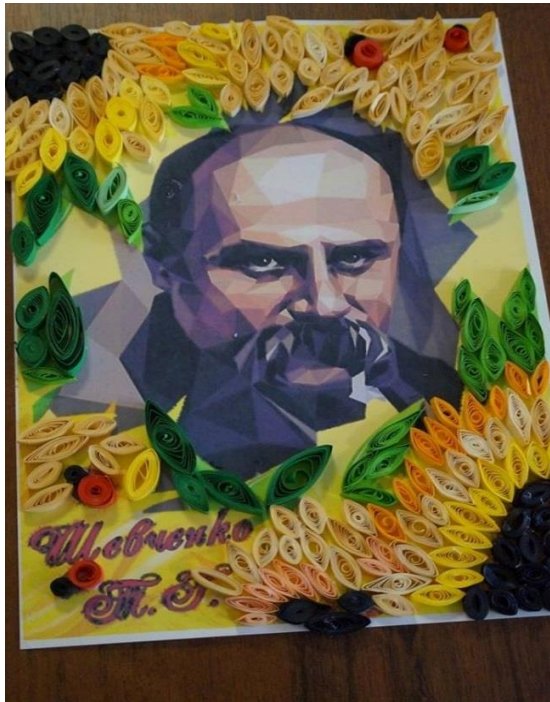
Прочитайте рядки з твору Т. Шевченка. Як

називається твір? Визначте його жанр. Що міститься в цих рядках?

2-й етап: «Думки Кобзаря вустами школярів» (конкурс читців, 3 тиждень); шкільна читальна зала.

3-й етап: «Ми – художники, як і Тарас» (конкурс малюнків, за бажанням – долучення до інших видів мистецтв); коворкінг-центр ДВНЗ «ДДПУ».

4-й етап: «Ми – драматурги, ми – актори» (підготовка до літературно-музичної композиції «Дитинство Тараса» для заключного етапу проєкту).

5-й етап: «Вшануймо Кобзаря» (презентація продуктів діяльності молодших школярів; нагородження переможців конкурсів читців, малюнків; прем'єра літературно-музичної композиції «Дитинство Тараса»).

Додаток Г

Планування і напрями роботи проблемної групи «АКМЕ» на 2020–2021

н. р.

Напрямок роботи проблемної групи: підготовка майбутніх учителів до формування екологічної компетентності молодших школярів Нової української школи, що передбачає усвідомлення основ природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадливого використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства.

Мета діяльності проблемної групи: виявлення та підтримка обдарованої студентської молоді та створення умов для її творчого зростання; стимулювання інтересу здобувачів вищої освіти до дослідницької роботи як одного із напрямів діяльності вчителя-науковця; виховання в майбутніх учителів національної свідомості, формування й утвердження в них гуманістичного світогляду, національних і загальнолюдських цінностей; сприяти готовності майбутніх учителів до організації гурткової роботи в умовах діяльності інноваційної української школи із метою формування екологічної компетентності молодших школярів.

Основні завдання проблемної групи:

- підготовка здобувачів вищої освіти для участі в наукових заходах (конференціях, семінарах, круглих столах тощо), конкурсах студентських наукових робіт, олімпіадах;
- інформування членів проблемної групи про планові наукові конференції в Україні;
- оволодіння майбутніми вчителями методологією та методами наукового дослідження; формування в них наукового світогляду, інтересу до наукової творчості, навичок роботи в наукових проблемних групах;
- розвиток творчого мислення, наукової самостійності; закріплення та

поглиблення отриманих у процесі навчання знань;

- поглиблене вивчення здобувачами вищої освіти обраної дисципліни;
- допомога здобувачам вищої освіти в написанні наукових статей, тез доповідей;

- популяризація досягнень науки та інноваційних технологій.

Зміст роботи проблемної групи:

- ознайомлення з методиками С. Дерябо, В. Ясвіна на визначення рівня сформованості мотивації взаємодії з природою, суб'єктивного ставлення до природи за методикою «Натурофіл», на виявлення рівня екологічної грамотності;

- застосування методик серед учнів 1–2-х класів ЗЗСО із метою визначення стану сформованості екологічної компетентності молодших школярів; бесіди з учителями;

- вивчення й опрацювання наукових джерел із метою визначення шляхів, форм і методів формування екологічної компетентності молодших школярів;

- вибір теми дослідження, її теоретична розробка;

- підготовка тез доповідей, інтерактивних презентацій на університетську науково-практичну конференцію;

- участь у конференції;

- збір матеріалу для виготовлення наочного засобу – карти України з QR-кодами (заповідні зони України);

- підведення підсумків роботи.

Приклад завдання

Comic & Meme Creator 13.2 for Android

Як ти думаєш, що сказала дівчинка хлопчикові?

Так, це актуально та важливо!

Додаток Д

Фрагменти тестових завдань «Основи природознавства» Тема «Природа України»

1. Оберіть одну правильну відповідь (1 бал).

У степах переважають ґрунти:

- а) глинясті;
- б) піщані;
- в) чорноземи;
- г) дерново-підзолисті;
- д) болотні;
- ж) сірі лісові;
- з) солонці;
- і) солончаки.

2. Продовжити твердження (6 балів):

а) Географічний центр України знаходиться ____ .

б) Найвища точка рівнинної частини України – це ____ .

в) Найвищою точкою України є ____ . Вона відноситься до гірської системи ____ .

г) Найбільшим лиман в Україні є ____ .

д) Найбільшим кам'яним родовищем на Україні є ____ .

е) Найбільша річка на Україні – це ____ із найбільшими її притоками ____ і ____ .

3. Визначте про яку річку іде мова (3 бали):

Ця річка вважається однією з найбільш повноводних річок, протікає по семи областях. Початок бере на північно-східному схилі Карпат і впадає в Дністровський лиман Чорного моря. Довжина річки 1363км. На території України в неї впадає майже 500 річок. Вона має назву ____ .

4. Установіть відповідність між ознаками, які характеризують клімат зони мішаних лісів (4 бали).

1) довге; 2) коротке; 3) тепле; 4) холодне; 5) дощове; 6) сухе; 7) жарке; 8) вологе;	Літо Зима	9) малосніжна; 10) сніжна; 11) холодна; 12) сувора; 13) м'яка; 14) дощова.
---	------------------	---

Літо: _____ .

Зима: _____ .

5. Установіть відповідність між ознаками, які характеризують клімат лісостепу (4 бали).

1) довге; 2) коротке; 3) тепле; 4) холодне; 5) дощове; 6) сухе; 7) вологе; 8) посушливе; 9) жарке;	Зима на сході Зима на заході Літо на сході Літо на заході	10) малосніжна; 11) сніжна; 12) холодна; 13) сувора; 14) м'яка; 15) дощова.
--	--	--

Зима на сході: _____ .

Зима на заході: _____ .

Літо на сході: _____ .

Літо на заході: _____ .

6. Установіть відповідність між ознаками, які характеризують клімат степу (4 бали).

1) довге; 2) коротке; 3) тепле; 4) холодне; 5) дощове; 6) сухе; 7) вологе; 8) посушливе;	Зима Літо	9) малосніжна; 10) сніжна; 11) холодна; 12) сувора; 13) м'яка; 14) дощова.
---	--	---

Зима: _____.

Літо : _____.

7. Установіть відповідність між рослинним світом природних зон.

1) магнолія;	Зона мішаних лісів	12) ліщина;
2) барвінок;		13) горищвіг;
3) підсніжник;		14) копитняк;
4) кипарис;		15) ковила;
5) сосна;		16) типчак;
6) пальма;		17) перекоти поле;
7) калина;		18) ліщина;
8) магнолія;		19) глід;
9) дуб;		20) граб;
10) береза;		21) сон-трава;
11) бамбук;		Зона степової зони

Зона мішаних лісів: ____.

Зона степової зони: ____.

8. Випишіть зайве нижче: сайгак, орел, видра, ховрах, хом'як, дрофа, перепілка, лось. Поясніть свій вибір (3 бали).

9. Установіть відповідність між заповідниками степової зони (4 бали):

Степова зона	1) «Канівський»;
	2) «Асканія нова»;
	3) «Луганський»;
	4) «Розточчя»;
	5) «Поліський»;
	6) «Медобори»;
	7) «Український степовий»;
	8) «Чорноморський»;
	9) «Горгани»;
	10) Дніпровсько-Орільський.

Степова зона: _____.

«Педагогіка»**Тест 1****Тема «Концепція НУШ: Простір освітніх можливостей»**

1. Оберіть одну правильну відповідь (1 б.)

Великого значення у Концепції набуває аспект педагогіки партнерства між усіма учасниками освітнього процесу. Вона ґрунтується на:

а) принципах гуманізму, творчому підході до розвитку творчої особистості, спільній діяльності учителя і учнів, подоланні інертності мислення;

б) принципах гуманізму, творчому підході до розвитку творчої особистості, спільній діяльності учителя і учнів, учителя і батьків, подоланні інертності мислення;

в) творчому підході до розвитку творчої особистості, спільній діяльності учителя і учнів, учителя і батьків, подоланні інертності мислення;

г) принципах гуманізму, творчому підході до розвитку творчої особистості, спільній діяльності учителя і батьків, подоланні інертності мислення.

2. Оберіть одну правильну відповідь (1 б.)

У початковій школі (як і в гімназії та ліцеї) не буде «одногодинних» курсів або предметів. В одному класі не буде більше ніж:

а) 8; б) 6; в) 10; г) 5 обов'язкових предметів.

3. Оберіть дві правильні відповіді (2 б.)

Які особливості повинен мати компетентнісний урок?

а) спрямований на вироблення траєкторії саморозвитку учня;

б) «більше вчителя» – «менше учня»;

в) суб'єкт-об'єктна взаємодія учасників навчально-виховного процесу;

г) побудований на знанієцентрованому підході;

д) спрямованим на здобуття дитиною життєвих компетентностей.

4. Установіть відповідність (4 б.)

Диференціація та інтеграція, як дві взаємно протилежні тенденції в розвитку науки, своєрідно проявляють дію закону єдності та боротьби двох протилежностей у пізнанні. Ці дві тенденції не тільки взаємно виключають, але й передбачають, обумовлюють і збагачують одна одну, становлячи діалектичну єдність. Тож устанавіть відповідність між цими двома поняттями і їх ознаками.

Інтеграція	1). Поділ, розчленування чого-небудь на окремі розрізнені елементи.
	2). Процес і результат створення нерозривно зв'язаного, єдиного.
	3). Ущільнення знань.
	4). Взаємопроникнення.
	5). Розчленування.
Диференціація	6). Уніфікація.
	7). Взаємозближення.
	8). Предметне навчання.
	9). Інтегроване (предметне) навчання.

Інтеграція: _____.

Диференціація _____.

5. Вставте пропущені слова (3 б.).

Виклики часу зумовили розроблення Концепції «Нова українська школа» – документа, який проголошує збереження _____ дитинства, необхідність _____ навчання, _____ підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють творчості дітей.

Тест 2

Тема «Професійна діяльність і особистість учителя в умовах реалізації Концепції Нової української школи»

1. Оберіть одну правильну відповідь (1 б.)

Ці компетентності кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування; вони здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя, і називаються вони:

а) професійні; б) громадянські; в) ключові; г) наскрізні.

2. Оберіть одну правильну відповідь (1 б.)

Педагогічне покликання – це:

- а) любов до дітей;
- б) установка на педагогічну діяльність і психологічна готовність до неї;
- в) бажання керувати іншими людьми;
- г) бажання організувати роботу в дитячому колективі.

3. Установіть відповідність між новими ролями вчителя НУШ і їх характеристиками (4 б.):

1. Тьютор	А). Консультаційно-дорадча роль.
2. Фасилітатор.	Б). Репетиторська роль.
3. Коуч-ментор	В). Цифрова методична роль.
4. «Агент змін».	Г). Інноваційно-акмеологічна роль.
5. Едвайзер.	Д). Науково-допоміжна роль.
6. Медіапедагог.	Е). Лікувальна роль.
7. Дослідник	Ж). Партнерська роль.
8. Медик.	З). Наставницька роль.

1— ___; 2— ___; 3— ___; 4— ___; 5— ___; 6— ___; 7— ___; 8— ___.

4. Вставте пропущені слова (2 б.).

Серед ключових компонентів Концепції НУШ вчитель має, перш за все, орієнтуватись на новий зміст освіти, оснований на формуванні _____, потрібних для успішної _____ в суспільстві.

5. Прочитайте наступне висловлення Л. Толстого: «Якщо вчитель має лише любов до справи, він буде гарний учитель. Якщо вчитель має лише любов до учня, як батько, мати, він буде краще того вчителя, що прочитав усі книги, але не має любові ні до справи, ні до учнів. Якщо вчитель поєднує в собі любов до справи і до учнів, він – досконалий учитель» (5 б.).

Чи досить цих умов для успішної професійної діяльності в сучасних умовах реформування Нової української школи? Подумайте і заповніть таблицю:

Так, тому що...	Ні, тому що...
-----------------	----------------

Додаток Е 1

Приклади організації роботи студентів із навчальними текстами з курсу «Я у світі»

Робота студентки 3-го курсу

Н. М. Бібік «Я у Світі» 4 клас

Тема: «Скажи своє слово про Україну» (ст. 84–85)

Ніхто не вірний Україні так, як слово.

Ніхто не вірний Україні так, як пісня.

(Ярина Ч., місто Львів)

Люблю я рідний край:

Пісні пташині, річку, гай,

Вербичку при долині,

І хліб матусин, і протоптані стежини,

Якими кожен день іду до школи.

Колективний віршучнів,

Вінницька область

Для мене Батьківщина – це не просто точка на географічній карті. Це мій рідний дім, двір, друзі, з якими зростаю, моя вулиця, школа, де навчаюсь, моє місто. А ще – уся моя держава – рідна Україна. Тобто для мене, як і для всіх, Батьківщина починається з маленького і закінчується великим.

Вадим Б., місто Київ

Завдання:

1. Обговоріть ці дитячі твори в групах.
2. Які рядки найбільш сподобалися? Чому?
3. Як ви думаєте, а чому діти пишуть про свою країну?
4. У яких рядках звучить любов до рідної землі?

5. Вікторина «Чи я знаю Україну?»:
- а) Який герб має Україна? (Тризуб)
 - б) Який прапор має Україна? (блакитний колір вверху, жовтий колір внизу)
 - в) Хто був першим українським королем? (Данило Галицький)
 - г) Як називається історична пам'ятка, збудована Ярославом Мудрим на честь перемоги над печенігами? (Софіївський собор)
 - д) Як називались вільні озброєні люди, які захищали українські землі? (Козаки)
 - е) Хто був засновником першої Січі. (Дмитро Вишневецький)
 - є) Як називався козацький човен? (Чайка)
 - ж) Книга, яку видав Т. Г. Шевченко? (Кобзар)
 - з) Назвіть дату проголошення незалежності. (24 серпня 1991 року)
 - і) Хто був першим президентом? (Кравчук Леонід Макарович)
 - к) Кого обрано президентом зараз? (Володимир Олександрович Зеленський)
 - л) Які державні символи є в нашій країні? (Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України)
6. Намалювати малюнок (або плакат) або скласти власний вірш (або прозу, оповідання, казку) про Україну. Учні за працюють в групах. Презентують власні продукти діяльності.

Робота студентки 3-го курсу

Н. М. Бібік «Я у Світі» 3 клас (С. 75–76)

Тема: Людина серед людей.

Назва тексту: «За добро – добром».

1-й етап роботи над казкою.

Хвилинка фантазії (передбачення):

– Прочитайте заголовок. Як ви вважаєте, про що буде розповідатись в тексті.

- Складіть маленьке речення зі словом «добро».
- Доберіть синоніми до слова «добро».

Другий етап – читання-аналіз:

- Діти, послухайте текст і запам'ятайте назви дійових осіб.

Читання тексту вчителем, пояснення незрозумілого для учнів слова «тенет» - сітка якою ловлять тварин та птахів.

ЗА ДОБРО — ДОБРОМ
Українська народна казка

Пішов якийсь лев на лови і зустрів мишку. Хотів її з'їсти, уже й лапою придушив. А мишка й каже йому: «Ой леве, могутній царю! Не їж мене, змилуйся наді мною, бідною, маленькою мишкою! Я тобі за те в пригоді стану!» Засміявся лев: «Ти мені в пригоді станеш? Якась нещасна

■ 75 ■

мишка — мені, цареві над звірами, у пригоді може стати?!» — «А хто може тее знати, — каже мишка, — тільки благаю я тебе, зглянься наді мною!» Зглянувся лев, пустив мишку. Подякувала вона й побігла швиденько до своєї нірки.

Коли це, за якимось часом, попався лев у тенета. Б'ється, сердешний, борсається в тенетах, нічого не зробіть, — ще гірше заплутався в сітку. Аж де не взялася мишка, — одну петельку перегризла, другу... Як заходилась, то таку дірку в тенетах зробила, що й лев виліз. Тоді мишка й каже левові: «А що, бачиш, і я, маленька мишка, тобі в пригоді стала». — «Бачу, — каже лев. — Віддячила ти мені і навчила мене!..»

Етап первинного синтезу:

- Чи всіх дійових осіб ви могли б обрати в друзі?
- Які почуття викликали окремі частини тексту?

- У яку пору року відбувались події, описані в тексті?
- Назвіть дійових осіб у тому порядку, як вони з'являлись у творі?
- Підпишіть ілюстрацію словами тексту.

Третій етап:

- Яка головна дійова особа твору?
- А зараз я вам пропоную виконати вправу «Топограма тексту, речення».

Топограма відображає емоційний стан змісту твору в певних частинах. Проводиться пряма горизонтальна лінія. Потім креслиться ламана лінія: лінія йде вгору – радість, піднесення; лінія вниз – горе, сум; лінія збігається із прямою, горизонтальною лінією – звичайний перебіг подій.

– Діти, прочитайте самостійно текст і напроти того уривку або речення твору, який визиває у вас якісь емоції, позначте лініями.

– А зараз всіх запрошує до участі в бліцтурнірі «Так – ні» (учням подаються твердження, учні, користуючись червоним і зеленим прапорцями, встановлюють істинні вони чи хибні).

– Діти я говорю твердження, якщо «так», ви піднімаєте зелений прапорець, якщо «ні» – червоний:

- Правильним є те, що лев хотів з'їсти мишу?
- Добре те, що лев змилювався над мишею та не з'їв її?
- Миша правильно зробила, що допомогла леву вибратися з тенетів?
- Лев пожалкував про те, що відпустив мишу?

Четвертий етап:

«Мозковий штурм» (на етапі підведення підсумку уроку).

- Давайте підведемо підсумок «Мозковим штурмом».
- Про кого ми говорили на уроці?
- Отже, головним словом (словосполученням) у нас буде
- Діти, я роздаю вам слова, а ви виберіть тільки ті, що характеризують головного героя: маленький, злий, добрий, жадібний, грубий, великий,

розуміючий, король.

- Що абсолютно нового ви дізналися з прочитаного тексту?
- Як би ви прорекламували прочитаний текст?

Додаток Е 2

Зразки власних продуктів творчої діяльності студентів під час роботи з текстами в курсі «Я у світі»

Тема «Людина»

1. Підкресли істинні твердження. виправи помилку в хибному.

а) *ведмідь, ведмедиця, лисиця, вовк, кріт, дятел, селянин – персонажі твору «Без чого не можна жити»;*

б) *ведмідь, ведмедиця, лисиця, вовк, дятел, селянин – персонажі твору «Без чого не можна жити»;*

в) *твір «Без чого не можна жити» - українська народна казка;*

г) *бо життя не тільки на їжі, житлі та одязі тримається, - воно й ученням міцне.*

2. Пригадай казку Євгена Пермяка «Без чого не можна жити». Поміркуй і розкажи, що б відбулося, якби ведмідь зустрівся не із селянином, а з героєм казки Василя Струтинського – хлопчиком Абиختо.

3. Із поданих понять обери близькі за значенням до поняття *благодійність*. Підкресли зайве поняття, поясни свій вибір.

Доброчинність, добродійність, добродіяння, корисний, небезкорисний, безкорисний, добрий, добродійний, добродієння, благотворний.

4. Прочитай хибне твердження. виправ помилки – побудуй істинне твердження.

В основі благодійності лежить намір проявити любов лише до ближнього. (Наводимо приклад істинного твердження: В основі благодійності лежить намір проявити любов не лише до ближнього, але і до незнайомої людини).

5. Поясни, як ти розумієш вислови.

а) *Кістка, кинута собаці, не є милосердя; милосердя – це кістка, поділена з собакою, коли ти голодний не менше її (Джек Лондон);*

б) Хто хоче приносити користь, той навіть зі зв'язаними руками може зробити багато добра (Федір Михайлович Достоевський).

6. Пригадай оповідання Василя Сухомлинського «Важко бути людиною». Прочитай хибні твердження. виправ помилки – побудуй істинні твердження.

а) діти поверталися з луків;

б) шлях додому пролягав через невеликий хиткий місток через річку на лісовій галявині за кілька кілометрів від села;

в) з хати вийшла старенька бабуся, а за нею вибіг маленький хлопчик;

г) тільки-но відійшли від хутірця, Роман тут і згадав:

- А ми ж не подякували бабусі за воду.

д) Марійка рушила до хутірця. За нею пішли всі, окрім Романа.

7. Перечитай ще раз текст Василя Сухомлинського «Перед справедливим суддею».

Серед поданих понять однією рискою підкресли ті, що називають почуття, які виникли в тебе під час читання рядків про Працьовиту людину, і хвилястою – про Неробу.

радість		захоплення	розчарування;
сором	здивування	любов;	
страх	ненависть	невдоволення;	
повага	гнів	обурення;	
вдячність	тривога	зневага;	
задоволення	сум	жаль.	

8. Прочитай твір «Де справжнє «Я». За допомогою стрілочок установи, з ким Миколка був увічливим, а з ким – грубіяном. Подумай, від чого залежала його ввічливість?

Миколка ввічливий	бабуся маленький братик Федір Клавдія Іванівна Марійка Ангонова Марійчина мама	Миколка грубіян
-------------------	--	-----------------

	малеча Оленка Анатолій Федорович	
--	--	--

9. Перечитай уривки з журналу «Барвінок» «Винаходи людства». Закінчи твердження так, щоб вони були істинними.

- а) винахід угорського журналіста Владислава Біро полягав у тому, що...;
- б) перші фломастери можна було придбати в Японії, оскільки ...;
- в) проте зручність дошки «написав – стер, написав...» не влаштовує вчителів, тому...;
- г) неандертальці винайшли одяг, щоб...;
- д) коли було відкрито срібло, голки почали виготовляти з нього, але ...;
- е) минуло багато часу й винайдено багато розумних швацьких машин, але ...;
- ж) пластилін стали використовувати для гри після того, як ...;
- з) шестирічний Роберт намалював іграшкову вантажівку з відкритим кузовом для того, щоб ...;
- і) 12-річний Максим із Львова створив робота, що

10. Пригадай, у якому творі розділу «Я – людина» розповідається про першого космонавта незалежної України. Як його звать? Скільки часу космонавт перебував у космосі?

Уяви себе на місці Леоніда Каденюка. Розкажи про свій настрій.

11. За віршем Ірини Жиленко за допомогою стрілочок установи зв'язок між двома стовпчиками, щоб було зрозуміло, чого навчають у школі.

малюка	тебе навчають доброти
недозрілу душу	ти знатимеш
літери і лік	не покривдять
як треба жити	вивчиш
якщо ти зайченя лякливе	виросте кміливим
якщо підступний, мов лисичка	відучишся від тої звички
якщо ти, наче вовк, гнівливий	не вразять
незграбний	тебе навчають бути сміливим

12. Підкресли назви почуттів, які викликає в тебе поведінка головного героя казки Василя Струтинського «Казка про хлопчика Абихто».

радість захоплення розчарування
 сором здивування любов
 страх ненависть невдоволення
 повага гнів обурення
 вдячність тривога зневага
 задоволення сум жаль
 співчуття віра байдужість
 ніжність протест зневіра.

13. Прочитай статті до теми «Великі досягнення малих українців». виправ помилки в таких судженнях:

а) семирічний Єгор Леоненко із Києва зміг підняти штангу вагою 45 кілограмів! Київський силач тренується по півгодини тричі на тиждень, а от зарядку робить щодня;

б) Поліну називають дівчинкою-оркестром, бо вона грає на саксофоні, гітарі, піаніно, барабані, скрипці, вчиться – на трубі та акордеоні;

в) Віталік Нечаєв знову всіх здивував – прочитав лекції першокурсникам Черкаського державного національного університету. Одна з них – про українського гетьмана Богдана Хмельницького (хоча в школі хлопчик історію ще не вивчав).

14. Прочитай вірш Катерини Рибкіної «Ми різні». Склади за цим віршем істинне і хибне твердження.

15. Прочитай вірш Катерини Рибкіної «Ми різні». Поясни зміст висловлювання: «Дуже різних нас багато».

Встав пропущені слова так, щоб твердження було істинним.

У вірші К. Рибкіної згадуються професії: _____, _____, _____, _____,
 _____, _____, _____, _____, _____.

16. Прочитай вірш Грицька Бойка «Ділові розмови». Склади сенкан про успіх.

17. Прочитай вірш Оксани Сенатович «Нечитаний лист». Обведи слова, які заховані в таблиці.

ш	р	о	з	п	о	р	я	д	о	к
к	ч	и	т	а	н	н	я	і	д	к
о	ш	к	і	л	ь	н	и	й	к	і
л	е	д	а	ц	ю	г	а	і	к	о
а	л	н	е	ч	и	т	а	н	и	й

Тема «Людина серед людей»

1. Установи, що погане у вірші Анатолія Костецького «Чемний герой». Добери риму.

додому	крокував
першак	нікому
щоб знав	так-так
затремтів	дав
відказав	влетів

Подумай, яке з поданих нижче прислів'їв і приказок відповідає змісту вірша.

- а) У Сірка очей позичив, та й байдуже!
- б) Ти йому плюй межі очі, а він каже – дощ іде!
- в) Посади свиню за стіл, вона й ратиці на стіл.
- г) Так просили, так просили та не пускали, а я таки вдерся.
- д) Хоч і по-свинськи, зате здорово!
- е) Ні стиду, ні совісті.

2. Пригадай зміст оповідання Василя Сухомлинського «Наїлися, встали і пішли». Прочитай прислів'я.

1. В чужому домі будь привітливий, а не примітливий.
2. Від добра добра не шукають.
3. Від доброго не бігай, а злого не роби.
4. Все добре переймай, а зла уникай.
5. Далеко йде добра слава, а погана ще даліше.

6. *Добра бажаєш, добро і роби.*
 7. *Добра, що скарбу, шукають, а зле під рукою.*
 8. *Добро довго пам'ятається, а лихо ще довше.*
 9. *Добро творити – себе веселити.*

Напиши, істинним чи хибним є кожне твердження. Доведи свою думку.

а) жодне прислів'я не відповідає змісту казки «Наїлися, встали і пішли».

_____.

б) усі прислів'я відповідають змісту казки «Наїлися, встали і пішли». _____

.

в) зміст казки «Наїлися, встали і пішли» найбільш розкриває _____ прислів'я.

3. За допомогою стрілок установи відповідність між поняттям і його змістом.

1. Милосердя	а) це вміння в разі виникнення небезпеки (для життя, здоров'я чи престижу) протистояти страху і йти на виправданій ризик задля визначеної мети;
2. Наполегливість	б) це така якість особистості, що являє собою здатність людини досягати конкретних близьких цілей, незважаючи на жодні перешкоди і невдачі; це вірність своєї близької мети, не дивлячись ні на що;
3. Завзятість	в) вияв волі в складних або екстремальних обставинах;
4. Сміливість	г) діяльне прагнення допомогти кожному, хто має в цьому потребу; це є втіленням високої любові до ближніх;
5. Мужність	д) це якість особистості, що дозволяє людині переслідувати віддалені, довготривалі цілі, для досягнення яких необхідно докладати великі зусилля і терпіння до невдач;
6. Делікатність	е) уміння поважати чуже життя і не втручатися не в свої справи.

4. Із поданих нижче рис характеру обері ті, які розкривають за значенням людські чесноти. Підкресли зайві поняття. Поясни свій вибір.

Милосердя, наполегливість, мужність, малодушність, хитрощі, привітність, тактовність, чесність, брехливість, скромність, заздрість, жадібність, відповідальність, упертість, завзятість, сміливість, щедрість.

5. З'єднай стрілочками, щоб отримати правила делікатності.

Пообіцяв – ...	не видавай її, окрім випадків, коли від цього залежить чиєсь здоров'я або навіть життя
Зробив помилку – ...	умій змовчати
Не впевнений – ...	неодмінно попроси вибачення
Забув виконати обіцянку – ...	визнай і виправ її
Умій сказати – ...	зроби
Якщо довірили таємницю – ...	не обіцяй

Додаток Ж

Технологічна карта проєктної технології «Україна на карті світу.

Найближчі сусіди нашої держави» із курсу «Природознавство» (4-й клас)

Тип проєкту:

- за домінуютьною діяльністю – інформаційно-творчий;
- за галуззю виконання – інтегрований (у процесі виконання використовувались знання із дисциплін: «Історія України», «Основи природничих наук»);

- за кількістю учасників – груповий;

- за тривалістю – середньої тривалості (місяць);

Учасники проєкту: студенти.

Провідна проблема: освоєння студентами механізму організації та реалізації проєктної технології в процесі навчання природничої освітньої галузі; дізнатися якомога більше про країни, які межують із нашою державою.

Мета проєкту: формування навичок організації і проведення проєктної діяльності; поглибити знання про Україну як одну з країн на карті світу, про найближчих сусідів України; провести дослідницьку роботу про населення, традиції, звичаї країн-сусідів; розвивати в студентів бажання творчого пошуку, уміння досліджувати матеріал, робити висновки; виховувати патріотизм і поважне ставлення до громадян інших країн; привернути увагу студентів до проблеми виховання патріотизму в молодих громадян нашої країни.

Завдання проєкту:

- виявлення особливостей та результатів упровадження проєктних технологій у навчальний процес сучасної початкової школи з погляду як учителя, так і учня;

- розвиток у студентів уміння користуватися дослідницькими прийомами: ставити цілі, планувати й організувати власну навчальну

діяльність за темою проектної роботи, аналізувати з різних позицій, узагальнювати, систематизувати і робити висновки;

- розповсюдження інформації про країни, які межують з Україною;
- формування вмінь працювати в групі;
- формування пізнавальних мотивів студентів;
- розширення можливостей навчання та самонавчання;
- розвиток креативності, творчих здібностей студентів;
- формування в студентів комунікативних навичок.

Обладнання, інструменти, матеріали: комп'ютери з широкою периферією, виходом в Internet; сканер для зчитування інформації; принтер; ксерокс; проектор; екран; фізична карта України; лепбуки для зразка.

Змістові питання:

1. Україна на карті світу.
2. Найближчі сусіди України (Росія, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Молдова, Румунія).
3. Площа та населення країн-сусідів.
4. Промисловість країн.
5. Звичаї та народні традиції країн.

Очікувані результати (перелік умінь і навичок, яких набувають студенти після завершення реалізації проекту):

- уміння користуватися дослідницькими прийомами: ставити цілі, планувати й організовувати власну навчальну діяльність за темою проектної роботи (розробляти план загалом та конкретних дій, вибір способів збору інформації, форми звіту), аналізувати здобуту інформацію, узагальнювати і систематизувати її, робити висновки;
- уміння створювати продукт проекту згідно з критеріями і презентувати його відповідно до обраної форми (готовність розповсюджувати інформації про країни, які межують з Україною);

- отримання досвіду публічного виступу під час захисту проекту;
- набуття навичок давати творчу оцінку результатам проектної діяльності та особистим навчальним досягненням тощо;
- уміння працювати в групі;
- засвоєння чіпкої схеми діяльності на всіх етапах роботи над проектом; готовність переносити здобуті вміння і навички щодо планування й організації діяльності, наукові методи пізнання, відпрацьовані на всіх етапах роботи над проектом, на навчальну діяльність молодших школярів на уроках природознавства;
- готовність до виховання патріотизму і поважного ставлення до громадян інших країн; готовність до виховання патріотизму в майбутніх громадян нашої країни.

Форма продукту проектної діяльності (форма презентації остаточного продукту): інтерактивна папка – лепбук; інтерактивний плакат; портфолію проекту (папка для збору всіх робочих матеріалів); відеофільм; рекламний ролик; театральна постановка; мандрівка, екскурсія; мультимедійний продукт; інформаційний стенд; прес-конференція; телепередача; Web-сайт; подорож, екскурсія; гра (рольова, ділова); виставка; журнал; газета; підбір кросвордів, мультфільмів, легенд; доповідь.

Виконання проекту передбачало кілька послідовних дій: *підготовчий, пошуковий, технологічний (дослідно-творчий) і заключний етапи.*

Підготовчий етап.

1. Створення робочих груп.
2. Вибір і обґрунтування теми проекту.
3. Постановка завдань, визначення мети, етапів роботи.
4. Розподіл завдань.

Технологічний етап.

1. Добір інформації, її аналіз, систематизація.

2. Проміжний контроль, консультації з керівником проекту.
3. Оформлення матеріалів, написання доповіді.

Заключний етап.

1. Презентація.
2. Оцінка й самооцінка результатів дослідження.

На *підготовчому етапі* виконання проекту було визначено стратегію діяльності: вибір теми, типу проекту, формулювання провідної проблеми та передбачуваного кінцевого результату, розроблення плану проекту, формування творчих груп, ознайомлення кожної групи із завданням, визначення шляхів пошуку інформації.

Цінним на зазначеному етапі було ознайомлення студентів із *критеріями оцінки якості виконаного проекту*:

1. Необхідна і достатня глибина проникнення в проблему, залучення знань з інших областей.
2. Новизна й оригінальність отриманої інформації, її адекватність тематиці, що вивчається.
3. Активність кожного учасника проекту відповідно до його індивідуальних можливостей.
4. Колективний характер рішень, що приймаються; характер спілкування і взаємодопомоги, взаємодоповнювання учасників проекту.
5. Стислість, артистизм і виразність виступу.
6. Цікаві способи подання результатів дослідження.
7. Доречне унаочнення доповіді.
8. Якість оформлення матеріалів презентації.
9. Уміння відповідати на питання опонентів, лаконічність і аргументованість відповідей кожного члена групи.

Для забезпечення координування ходу виконання творчого проекту в кожній проектній групі зі складу студентів було обрано керівників, які

виконували такі обов'язки: видача групам студентів завдань проекту, консультації студентів під час дослідно-творчої роботи, складання плану презентації, вирішення організаційних питань.

Результат підготовчого етапу: створення плану роботи над проектом.

Метою другого – *технологічного етапу* – було виконання проектних завдань у групах, завершення етапу накопичення інформації, уточнення кінцевого продукту проекту та початок його оформлення.

Результат технологічного етапу: узагальнення зібраної інформації з теми проекту.

Заключний етап дослідницької роботи був присвячений оформленню висновків і результатів, уточненню форми презентації остаточного продукту проекту.

Результат заключного етапу: психологічна та змістова готовність студентів до захисту; підготовка презентації продуктів проектної діяльності до теми «Найближчі країни-сусіди України» (доповіді, презентації, інтерактивні плакати, інтерактивні папки – лепбуки «Біловезька пуца – найбільший заповідник у Європі», «Татри – найвищий гірський хребет у Карпатах» тощо, розробки кросвордів «Дивні і цікаві факти країн-сусідів України», добірка мультфільмів, легенд тощо).

Для оцінки проекту зі складу студентів була обрана експертна рада, яка мала на меті констатувати якість виконаних завдань, уміння доповісти про дослідження, доречно унаочнити доповідь.

Задля закріплення отриманих знань, акцентування уваги на ключових аспектах проблеми, створення необхідних умов, які сприяли підтримці активності студентів, керівниками груп для аудиторії за матеріалами доповідей було підготовлено бліц-турніри. Нижче наведено кілька запитань бліц-турніру «Географічні ерудити» (проект «Польща – це серце Європи):

– Давні столиці Польщі... (Краків, Гнєзно, Познань, Люблін).

- Назва країни походить від ... (назви племені «поляни», що означає «люди, що живуть у відкритих полях»).
- За національним складом Польща... (найбільш мононаціональна – згідно з офіційною статистикою перепису населення, 93,52% людей вважають себе корінними поляками).
- Найвідоміший національний парк Польщі... (Біловезька Пуща).
- Кам'яновугільний басейн Польщі (переважно в Польщі, але частково в Чехії), що займає I місце в Європі... (Верхньосілезький).
- Що називають «сонячним каменем»... (бурштин).
- Відомий польський композитор і піаніст ... (Фридерик Шопен).
- Факти, які будуть цікавими для молодших школярів – це... (у центрі Варшави є вулиця Вінні-Пуха; найпопулярнішою кличкою собак у Польщі є Бурек; поляки – одна з небагатьох націй, де донині прийнято, щоб чоловіки при зустрічі цілували руку жінкам тощо).

Додаток И

Фрагменти продуктів діяльності студентів до проєктної технології «Екологічне виховання як засіб формування життєвих компетентностей молодших школярів»

Додаток Д
Відеоматеріал

«Фіксики» - збірник віршок
«Фіксики і природа»

Соціальні ролики про
природу

«Пригоди лісових друзів» –
Охорона природи. Збірка
мультфільмів

Додаток А
Екологічні ігри

ІНШІ ЕКОЛОГІЧНІ ІГРИ

I. Гра «Малята».
Програмовий зміст: розширити знання учнів про диких тварин (лисиця, заєць, ведмідь, білка, їжак, вовк) та їх поведки. Закріпити вміння правильно називати частини тіла тварин, виділяти істотні ознаки поняття (звірі).

II. Гра «Знайди свою маму».
Програмовий зміст: розширити знання дітей про свійських тварин. Розвинути спостережливість та вміння виділяти характерні ознаки дорослих тварин та їх малят.

Тема. Рослинний і тваринний світ лісів, луків, водойм

I. Гра «Що де росте?».
Програмовий зміст: закріпити знання дітей про назви знайомих рослин та місць, де вони ростуть (ліс, луки, водойма).

II. Гра «Хто де живе?».
Програмовий зміст: продовжити формувати поняття про тварин диких та свійських, місце їх проживання та пристосування до умов існування.

Додаток В
Екологічні ребуси

Відповідь: «Екологія стала найгучнішим словом на землі, голосніше війни й стихії» (В. Распутін).

ІНШІ ЕКОЛОГІЧНІ РЕБУСИ

Додаток Г

Екологічний кросворд

Відповіді: 1. Дуб. 2. Клен. 3. Каштан. 4. Береза. 5. Осика. 6. Липа. 7. Тополя.

Дендрологія.

ІНШІ ЕКОЛОГІЧНІ КРОСВОРДИ

Додаток Г

Екологічні вікторини

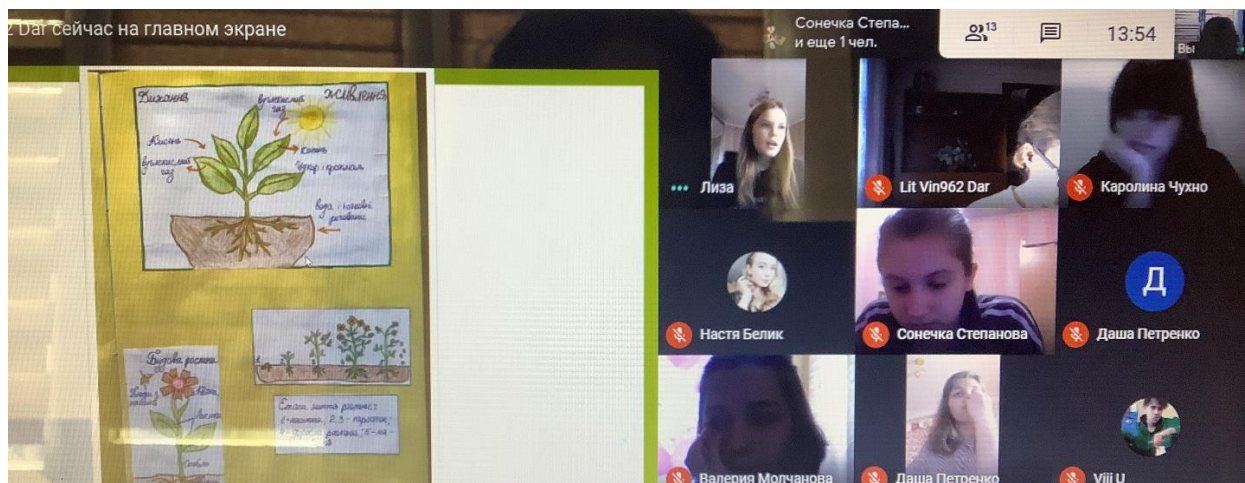
Екологічна вікторина №1

1. Яка риба має вуса?
2. Що для птахів страшніше взимку: голод чи холод?
3. Який птах виводить пташенят взимку?
4. Які тварини сплять з відкритими очима?
5. Пташенята якої пташки не знають своєї матері?
6. Які птахи годують пташенят «пташиним молоком»?
7. Яка найбільша тварина на Землі?

Відповіді: 1. Сом; 2. Голод; 3. Шишкар; 4. Змії, риби; 5. Зозулі; 6. Голуб; 7. Кит.

ІНШІ ЕКОЛОГІЧНІ

ВІКТОРИНИ

Додаток К

Фрагменти тестових завдань із курсу «Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»

Тема 1. «Форми і методи навчання природознавства»:

I. Оберіть одну правильну відповідь.

1. Якою є правильна структура предметного уроку з природознавства? (1 бал)

а) перевірка раніше засвоєних знань, умінь, навичок; актуалізація чуттєвого досвіду учнів; сприймання й усвідомлення учнями нового матеріалу; осмислення знань учнями; узагальнення і закріплення матеріалу; підсумок уроку, домашнє завдання;

б) актуалізація чуттєвого досвіду учнів; повідомлення теми і завдань уроку; сприймання і усвідомлення учнями нового матеріалу; осмислення знань учнями; узагальнення і закріплення матеріалу; підсумки уроку, домашнє завдання; хвилинка календаря;

в) перевірка раніше засвоєних знань; сприймання і усвідомлення учнями нового матеріалу; осмислення знань учнями; узагальнення і закріплення знань; підсумок уроку, домашнє завдання;

г) перевірка раніше засвоєних знань; мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення теми, завдань уроку; повторення й узагальнення окремих фактів, явищ, процесів; узагальнення уявлень, понять, вивчених протягом певного часу; підсумок уроку і домашнє завдання.

2. Які форми організації діяльності учнів можна використати під час засвоєння змісту природознавства? (1 бал)

а) комбінований урок, випереджувальний дослід, читання статті по підручнику, домашня робота, виконання літніх завдань, гурткова робота, виготовлення наочності на занятті гуртка, вимірювання температури повітря, навчальний проєкт «Таємниці Червоної планети» про Марс;

б) предметний урок, проблемний виклад, дослід, екскурсія, читацька конференція, репродуктивна бесіда, практична робота «Дослідження розчинності речовин, що використовуються у побуті», гурток юннатів; позначення на контурній карті назв материків і океанів;

в) узагальнюючий урок, домашня робота, гурток «Джерельце», «Тиждень «Зустрічаємо приліт птахів»», виконання літніх завдань, екскурсія «Культурні рослини (город, квітник, сад, теплиця, оранжерея, інше)»;

г) узагальнюючий урок, домашня робота, гурток «Джерельце», «Тиждень «Зустрічаємо приліт птахів»», виконання літніх завдань, екскурсія «Культурні рослини (город, квітник, сад, теплиця, оранжерея, інше)», навчальний проєкт «Материки Землі».

3. Яке судження, що відповідає терміну «позакласна робота», є найбільш повним? (1 бал)

а) розроблена за спеціальною програмою, що виходить за зміст програмного матеріалу і спирається на краєзнавчий компонент програми;

б) розроблена за спеціальною програмою відповідно до запитів та інтересів учнів, виходить за зміст програмного матеріалу та базується на добровільних засадах;

в) проводиться з учнями, що виявляють особливий інтерес до предметів та явищ природи;

г) навчально-пізнавальна діяльність школярів здійснюється в позаурочний час; вона визначається програмою з природознавства і є обов'язковою для кожного учня.

4. У якому рядку подано тільки назви планет земної групи? (1 б.)

а) Меркурій, Земля, Венера, Юпітер;

б) Уран, Нептун, Марс, Земля;

в) Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун;

г) Меркурій Венера, Земля, Марс.

II. Оберіть декілька правильних відповідей.

1. Які елементи складають мікроструктуру уроку-екскурсії з природознавства?

а) засвоєння нових знань, умінь і навичок;

б) евристична бесіда;

в) спостереження;

г) закріплення;

д) узагальнення, систематизація та застосування набутих знань, умінь і навичок (2 б.).

2. Які серед перелічених нижче структурних компонентів уроку природознавства або «Я у світі» не є характерними для уроку систематизації і узагальнення засвоєних знань, умінь, навичок? (2 б.)

а) перевірка раніше засвоєних знань, умінь, навичок.

б) повідомлення теми, мети, завдань уроку. Загальна мотивація.

в) ознайомлення з правилами та засобами дій по застосуванню знань на практиці;

г) самостійна робота по виконанню практичних завдань;

д) узагальнення і систематизація знань, засвоєння системи знань, провідних ідей.

III. Установіть відповідність.

1. Установити відповідність між класами моделей, як засобів наочності на уроках природознавства, та їх різновидами (4 бали):

Ідеальні моделі	а) рельєфні таблиці: «Яр», «Гірські хребти», «Річка», «Органи кровобігу», «Травнева система», «Серце»;
	б) схематичний малюнок;
	в) схема взаємозв'язків (ланцюг живлення);
	г) глобус;
	д) план місцевості;
	е) графік зміни температури повітря;
	ж) телурій;
	з) діаграма хмарності;

Матеріальні моделі	і) розумові – моделі предметів, процесів, що створюються в уяві людини;
	к) географічна карта.

Ідеальні моделі: _____ .

Матеріальні моделі: _____ .

2. Установіть відповідність між поняттями «традиційний урок», «інтегрований урок» і їх ознаками (4 б.):

Традиційний урок	<p>а) при рішенні задач уроку переважають фронтальні методи;</p> <p>б) нетрадиційна структура, що вирізняється: чіткістю, компактністю (за блоками, які відповідають двом-трьом різним навчальним предметам, матеріал з яких інтегрується) оригінальністю мотиваційних та рефлексивних аспектів;</p> <p>в) логічний взаємозв'язок навчального матеріалу кількох навчальних предметів;</p> <p>г) раціональне поєднання різних видів діяльності учнів із різними способами навчальної взаємодії: колективна, парна, групова, індивідуальна;</p> <p>д) на кожному уроці основний його зміст може бути засвоєний на всіх трьох рівнях: сприйняття, осмислення й запам'ятовування; застосування знань і навичок за зразком; застосування знань і навичок у новій ситуації;</p> <p>е) урізноманітнення засобів навчання (із використанням відео, аудіо записів, мультимедійних презентацій тощо), які водночас використовуються дозовано;</p> <p>ж) структура кожного уроку відповідно до його логіки повинна бути чіткою, із суворим переходом від однієї частини уроку до іншої відповідно до спектра цілей і задач уроку та закономірностей процесу навчання. Цими частинами є традиційне опитування, вивчення нового матеріалу, закріплення засвоєного і т. і.;</p> <p>з) підпорядкованість викладу навчального матеріалу єдиній меті уроку;</p> <p>к) підпорядкованість викладу навчального матеріалу різних навчальних предметів єдиній меті уроку (із змісту предметів добираються тільки ті відомості, які необхідні для її реалізації);</p> <p>л) на уроках повинно проводитися систематичне та планомірне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів. Головний критерій якості уроку – застосування тих чи інших видів роботи учнів чи використаних учителем методик.</p>
Інтегрований урок	

Традиційний урок: _____ .

Інтегрований урок: _____ .

3. Установіть відповідність між океанами і їх характеристиками (4 б).

1. Атлантичний океан	а) найменший за величиною;
	б) найглибший і найбільший;
2. Індійський океан	в) укривий товстим шаром льоду;
	г) води теплі й солоні;
3. Тихий океан	д) проходять найважливіші морські шляхи;
	е) найменший за величиною і найхолодніший;
4. Північний Льодовитий океан	ж) витягнутий з півночі на південь;
	з) багатий на перли;
	і) клімат різноманітний.

1 – _____, _____, _____;

2 – _____, _____;

3 – _____;

4 – _____, _____, _____ та ін.

IV. Доповніть твердження.

1. Інтерактивними формами (методами) взаємодії над прозовими та поетичними творами підручника «Я у світі», що здійснюються на різних етапах їх опрацювання через організацію навчання на особистісно орієнтованому та діяльнісному підходах, є _____ . (10 б.)

Тема 2. «Інтеграційний підхід до навчання природничого матеріалу»

1. Установіть відповідність.

Диференціація та інтеграція, як дві взаємно протилежні тенденції в розвитку науки своєрідно проявляють дію закону єдності та боротьби двох протилежностей у пізнанні. Ці дві тенденції не тільки взаємно виключають, але й передбачають, обумовлюють і збагачують одна одну, становлячи діалектичну єдність. Тож установіть відповідність між цими двома поняттями і їх ознаками (4 бали).

Інтеграція	а) поділ, розчленування чого-небудь на окремі розрізнені елементи;
	б) процес і результат створення нерозривно зв'язаного, єдиного;
	в) ущільнення знань;
	г) взаємопроникнення;
	д) розчленування;
	е) уніфікація;
Диференціація	ж) взаємозближення;
	з) предметне навчання;
	і) інтегроване (предметне) навчання.

Інтеграція: _____.

Диференціація _____.

2. Вставте пропущені слова.

В умовах реформування освіти – модернізації Нової української школи, актуальним стає _____ підхід в освіті, який пов'язаний передусім з _____ та _____ підходами до навчання, оскільки ґрунтується на особистості учня й може бути реалізованим і перевіреном тільки під час виконання конкретним учнем певного комплексу дій (3 б.).

Виконання практичних завдань різного роду складності

1. Розробіть і продемонструйте репродуктивну (або проблемну) розповідь (тема за вибором студента). Обґрунтуйте доцільність її вибору в конкретній ситуації. Розкрийте шляхи та засоби керування пізнавальною діяльністю учнів у процесі розповіді.

2. Змодельуйте структуру досліду як методу навчання. Детально (на прикладі) розкрийте методику організації вчителем і виконання учнями всіх етапів досліду.

3. Побудуйте практичні завдання для організації творчої практичної роботи учнів (клас і тема за вибором студента).

4. Визначте систему заходів, форм та методів, спрямованих на встановлення гармонійних відносин суспільства та природи на прикладі теми

«Наша Батьківщина – Україна» (4 клас) розкрити їхні можливості. Змоделюйте учнівський проект «Краса Землі в твоїх руках, людино».

5. На прикладі конкретних тем розділу «Земля – наш космічний дім» (4 клас) покажіть різні методи і прийоми, що забезпечують реалізацію дидактичної мети етапу систематизації і узагальнення засвоєних знань, умінь і навичок.

6. На прикладах конкретних тем розділу «Людина та її організм» (3-й клас) розкрийте механізм вибору найефективніших методів перевірки знань та прийомів їхньої реалізації.

7. Змоделюйте логічну схему власне предметного змісту теми предметного уроку (тема за вибором). Доберіть об'єктивно найефективніші методи та конкретні методичні прийоми для розв'язання дидактичних підзадач.

8. До розділу «Земля – наш космічний дім» (або «Твій рідний край» (4-й клас)) визначити цілі використання засобів наочності, вибрати стосовно них найефективніші засоби наочності; показати методику їхнього застосування.

9. Розробіть план фенологічної екскурсії, простежте за кольором осіннього листя та доберіть дієслова, що влучно передають характер руху осіннього листя під час листопаду (можливі варіанти: летить, падає, кружляє, пурхає, миготить та ін.). Складіть оповідання, що починається словами: «Про що мені розповів листочок...».

10. Побудуйте диференційовані завдання для спостережень дітей, які вимагають різного рівня пізнавальної самостійності школярів. Укажіть способи педагогічного керівництва кожним.

Додаток Л**Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання
інтегрованого курсу «Я досліджую світ»»**

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет початкової, технологічної та професійної освіти
Кафедра теорії і практики початкової освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»:

Перший проректор _____

(ПІБ)

«_____» _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОВОГО КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»
підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта
за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта»
мова навчання – українська**

Слов'янськ – 2020 р.

Розробник:

Вікторенко І. Л. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Хижняк І. А. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Горобець Л. В. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін та інформатики в початковій школі Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії і практики початкової освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри – Гаврілова Л. Г.

Погоджено групою забезпечення спеціальності: Гринько В. О., Помирча С. В.

Керівник групи забезпечення: Вікторенко І. Л.

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2020 р., протокол № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	3-й	3-й
	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	20 год.	6 год.
	Практичні	
	28 год.	4 год.
	Лабораторні	
	- год.	- год.
	Самостійна робота	
	42 год.	год.
	Вид контролю: залік	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»» є формування інтеграційної компетентності майбутнього вчителя Нової української школи, що являє собою ієрархічну взаємодію на високому науковому й методичному рівнях предметних базових, предметних психолого-педагогічних та предметних методичних компетентностей здобувачів вищої освіти у процесі планування й організації

освітнього процесу на уроках з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в Новій українській школі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретична і практична підготовка здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» до викладання в початковій школі інтегрованого курсу «Я досліджую світ» із урахуванням ідей Нової української школи.

2. МАТРИЦЯ

Формування і оцінювання компетентностей здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»»

Компетентності, які формуються з посиленням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиленням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
ЗК-2 ЗК-4 ЗК-5 ФК-2 ФК-3 ФК-5 ФК-6 ФК-7 ФК-9	ПРН-08; ПРН-09; ПРН-13. ПРН-02; ПРН-07; ПРН-08; ПРН-12; ПРН-05; ПРН-07; ПРН-09; ПРН-12; ПРН-13; ПРН-01; ПРН-13 ПРН-05; ПРН-6; ПРН-12; ПРН-13; ПРН-10.	Словесний метод (лекції: традиційні, інноваційні; дискусія, співбесіда); практичний метод (практичні інтегровані заняття; технології, проєктні технології, ігрові методи); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); ділові ігри, тренінги; самостійна робота.	Спостереження за активністю здобувачів, стандартизовані тести, метод кваліфікаційної діяльності (моделювання проєктів, уроків і їх фрагментів, виконання практичних завдань різного роду складності).

			Проміжні тести контролю знань, у т.ч. цифрові; проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.), реферати, есе, результати творчої проектно-технологічної діяльності, студентські презентації та виступи на наукових заходах, ін. види індивідуальних та групових завдань.
--	--	--	---

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	Зокрема				усього	зокрема			
		л	пр	лаб	с.р.		л	пр	лаб	с.р.
Тема 1. Історичні та теоретико-методологічні засади реформування освітньої системи України.	6	2	1	-	3	5	-	-	-	5
Тема 2. Теоретико-практичні основи впровадження Концепції «Нова українська школа» в освітню практику.	8	2	1	-	5	6	1	-	-	5
Тема 3. Інтегрований курс «Я досліджую світ» як інновація НУШ. Місце інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у структурі Державного стандарту початкової загальної освіти та Базовому навчальному плані. Загальна характеристика курсу.	12	-	2	-	10	12	1	1	-	10
Тема 4. Інтегрований курс «Я досліджую світ»: змістові та методичні особливості: 4.1. Реалізація компетентнісного підходу в забезпеченні втілення ідей Державних стандартів. Формування предметних компетентностей як	50	14	22	-	14	57	4	3	-	50

<p>сукупності знань, умінь, навичок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».</p> <p>4.2. Інтеграція навчальних предметів у початковій школі як ефективна форма формування та розвитку ключових і предметних компетентностей та наскрізних умінь. Методика організації інтегрованого навчання. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання.</p> <p>4.3. Діяльнісний підхід до організації інтегрованого навчання. Методика формування дослідницької діяльності молодших школярів.</p> <p>4.4. Матеріальна база навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».</p> <p>4.5. Особливості застосування методів, прийомів і засобів організації процесу навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Інноваційні методи і технології, передбачені концепцією сталого розвитку.</p> <p>4.6. Форми реалізації міжпредметної інтеграції в курсі «Я досліджую світ». Форми (види) нетрадиційних інтегрованих уроків.</p> <p>4.7. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».</p>											
<p>Тема 5. Професійна підготовка вчителя початкових класів до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»:</p> <p>5.1. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». Загальні відомості. Нові професійні функції та ролі вчителя НУШ.</p>	14	2	2	-	10	10	-	-	-		10

5.2. Професійний саморозвиток учителя як складова його творчої індивідуальності.										
5.3. Освітня програма закладу загальної середньої освіти: алгоритм та методика розроблення. Побудова авторської програми.										
Усього годин	90	20	28	-	42	90	6	4	-	80

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Історичні та теоретико-методологічні засади реформування освітньої системи України.	2	-
2	Теоретико-практичні основи впровадження Концепції «Нова українська школа» в освітню практику.	2	1
3	Інтегрований курс «Я досліджую світ» як інновація НУШ. Місце інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у структурі Державного стандарту початкової загальної освіти та Базовому навчальному плані. Загальна характеристика курсу.	-	1
4	Інтегрований курс «Я досліджую світ»: змістові та методичні особливості. Методика формування дослідницької діяльності молодших школярів. Методика формування уявлень і понять у курсі «Я досліджую світ».	4	1
5.	Сучасні методи навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Інтерактивне навчання в інтегрованому курсі.	4	1
6.	Організаційні форми навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Організація уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ».	4	1
7.	Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».	2	1
8.	Професійна підготовка вчителя початкових класів до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»	2	-
	Усього:	20	6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Історичні та теоретико-методологічні засади реформування освітньої системи України.	1	1

2.	Теоретико-практичні основи впровадження Концепції «Нова українська школа» в освітню практику.	1	-
3.	Інтегрований курс «Я досліджую світ» як інновація НУШ. Місце інтегрованого курсу у структурі Державного стандарту початкової загальної освіти та Базовому навчальному плані. Загальна характеристика курсу. Методичне забезпечення курсу «Я досліджую світ». Сучасний підручник як засіб побудови процесу навчання.	2	-
4.	Інтеграція навчальних предметів у початковій школі як ефективна форма формування та розвитку ключових і предметних компетентностей та наскрізних умінь. Методика організації інтегрованого навчання. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання.	2	-
5.	Діяльнісний підхід до організації інтегрованого навчання. Методика формування дослідницької діяльності молодших школярів. Методика формування уявлень і понять у курсі «Я досліджую світ».	2	1
6.	Відбір змісту та застосування технологій, сучасних методів та прийомів навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».	4	1
7.	Реалізація компетентнісного підходу в забезпеченні втілення ідей Державних стандартів. Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу до навчання; розроблення завдань.	2	-
8.	Методика формування емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу в курсі «Я досліджую світ».	2	-
9.	Методика формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів у курсі «Я досліджую світ».	2	-
10.	Матеріальна база навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».	2	-
11.	Форми реалізації міжпредметної інтеграції в курсі «Я досліджую світ». Організація уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Форми (види) нетрадиційних інтегрованих уроків.	4	1
12.	Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».	2	-
13.	Професійний саморозвиток учителя як складова його творчої індивідуальності. Освітня програма закладу загальної середньої освіти: алгоритм та методика розроблення. Побудова авторської програми.	2	-
	Усього:	28	4

4.3. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не плануються.

4.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Історичні та теоретико-методологічні засади реформування освітньої системи України.	3	5
2.	Теоретико-практичні основи впровадження Концепції «Нова українська школа» в освітню практику.	5	5
3.	Інтегрований курс «Я досліджую світ» як інновація НУШ. Місце інтегрованого курсу у структурі Державного стандарту початкової загальної освіти та Базовому навчальному плані. Загальна характеристика курсу. Методичне забезпечення курсу «Я досліджую світ». Сучасний підручник як засіб побудови процесу навчання.	10	10
4.	Інтеграція навчальних предметів у початковій школі як ефективна форма формування та розвитку ключових і предметних компетентностей та наскрізних умінь. Методика організації інтегрованого навчання. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання.	2	10
5.	Діяльнісний підхід до організації інтегрованого навчання. Методика формування дослідницької діяльності молодших школярів. Методика формування уявлень і понять у курсі «Я досліджую світ».	2	10
6.	Відбір змісту та застосування технологій, сучасних методів та прийомів навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».	5	15
7.	Форми реалізації міжпредметної інтеграції в курсі «Я досліджую світ». Організація уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Форми (види) нетрадиційних інтегрованих уроків.	5	15
8.	Професійний саморозвиток учителя як складова його творчої індивідуальності. Освітня програма закладу загальної середньої освіти: алгоритм та методика розроблення. Побудова авторської програми.	10	10
Усього:		42	80

Розподіл балів, що можуть здобути студенти за темами та за формами навчальних занять.

Денна форма навчання

Тема	Лекції		Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min

T1	2	1	2	1	2	1
T2	2	1	2	1	2	1
T3	-	-	5	3	2	1
T4	14	8	40	25	19	12
T5	4	1	6	3	2	1
Разом	22	11	55	33	23	16

Заочна форма навчання

Тема	Лекції		Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	-	-	-	-	5	2,5
T2	1	0,5	5	2,5	5	2,5
T3	1	0,5	5	2,5	5	2,5
T4	2	1	10	5	54	23
T5	-	-	-	-	5	2,5
Разом	4	2	20	10	76	48

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного, лабораторного заняття, здійснюється за такими критеріями:

- під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;
- під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;
- у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час контрольного заходу здійснюється за правильні відповіді на питання.

Оцінювання рефератів та презентацій за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);
- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;
- за наявність змістовних висновків;
- за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;
- за кожну неправильну відповідь;
- за невчасне виконання завдання;
- за недостовірність поданої інформації;
- за недостатнє розкриття теми;
- за відсутність посилань на літературні джерела.

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному та/або лабораторному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу.

На останньому аудиторному занятті викладач зобов'язаний оголосити

здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних та/або лабораторних занять та за виконану самостійну роботу.

Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу - без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти.

Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

На оцінку «**зараховано**» (60–100 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу отримав зазначену кількість балів протягом семестру;

Оцінка «**не зараховано**» (0–59 балів) виставляється здобувачеві вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу не набрав 60 балів упродовж семестру, він має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90–100 балів	Відмінно	зараховано
89–75 балів	Добре	
60–74 балів	Задовільно	
26–59 балів	Незадовільно	не зараховано
0–25 балів	Неприйнятно	

5. Рекомендована література (основна)

1. Андрусенко І. Підручник «Я досліджую світ» як засіб формування

екологічної грамотності молодших школярів. Проблеми сучасного підручника. Випуск 22 (2019). С. 6–15.

2. Бібік Н. Навчально-методичний комплект з курсу «Я досліджую світ» у вимірах компетентнісно орієнтованого навчання. *Проблеми сучасного підручника*. Випуск 23 (2019). С. 6–22.

3. Бібік Н. Я досліджую світ. 1 клас : методичний посібник для вчителя : до підручника Н. Бібік, Г. Бондарчук. Ч. 1. 1 : уроки 1 – 24. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 48 с.

4. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ». 1 клас / Автори-упорядники Н. Маценко, Н. Свір. Харків : Вид-во «Основа», 2018. 136 с.

5. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ : Генеза, 2020. 256 с.

6. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ : Генеза, 2020. 240 с.

7. Драгокупел О., Воложаніна О., Кравчук Л., Панькевич Л., Олексюк Т. Розвиваємо громадянські компетентності: другий клас. Наші ідеї до теми: усе пов'язано з усім. Матеріали для педагогів та батьків учнів другого класу із формування громадянської компетентності розроблено проектом «Розвиток громадянської компетентності учнів Нової української школи: перший цикл початкової школи», що реалізується Всеукраїнським фондом «Крок за кроком» у рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Рада в Україні. Київ, 2019. 16 с.

8. Крамаренко А. Дослідницька діяльність молодших школярів у процесі ознайомлення з тваринним і рослинним світом різних материків. Учитель початкової школи. 2018. № 7. С. 8–11.

9. Крамаренко А. Курс «Я досліджую світ» як складова освітнього процесу Нової української школи. Нова українська школа в умовах викликів сучасності: Зб. тез I Всеукр. наук.-практ. конференції (м. Маріуполь, Україна, 11 квітня 2019 року). Маріуполь: МДУ, 2019. С. 95–98.

10. Крамаренко А. Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів ОПП «Початкова освіта». Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 420 с.

11. Партола В., Смолянчук Н. Використання методу проектів у процесі викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Новий Колегіум*. 2019. № 1. С. 39–42.

12. Сігова А. Формування громадянської компетентності учнів початкових класів. Педагогічні науки. Випуск 134' 2017. Збірник наукових праць. С. 215–220.

7. Рекомендована література (допоміжна)

1. Бібік Н., Бондарчук Г. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Вид-во «Ранок», 2018. 80 с.

2. Воронцова Т., Пономаренко В., Хомич О., Гарбузюк І., Андрук Н., Василенко К. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Київ : Вид-во «Алатон», 2018. 128 с.

3. Будна Н., Т. Гладюк Т., Забродська С., Шост Н. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 96 с.

4. Вашуленко М., Бевз В., Єресько Т., Трофімова О. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 112 с.

5. Волощенко О., Козак О., Остапенко Г. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1.– Київ : Світич, 2018. 128 с.

6. Бібік Н., Бондарчук Г. Я досліджую світ. 1 клас : робочий зошит : до підручника Н. Бібік, Г. Бондарчук : у 2 ч. Ч. 1.1. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 32 с.

7. Бібік Н., Бондарчук Г. Я досліджую світ. 1 клас : робочий зошит : до підручника Н. Бібік, Г. Бондарчук : у 2 ч. Ч. 1.2. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 32 с.

8. Большакова І., Пристінська М. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 80 с.

9. Большакова І., Пристінська М. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 80 с.

10. Большакова І., Пристінська М. Я досліджую світ. 1 клас : робочий зошит : до підручника І. Большакової, М. Пристінської : У 2 ч. Ч. 1. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 64 с.

11. Будна Н., Гладюк Т., Забродська С., Шост Н. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 96 с.

12. Волощенко О., Козак О., Остапенко Г. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Київ : Світич, 2018. – 128 с.

13. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич О. Робочий зошит до інтегрованого курсу за підручником «Я досліджую світ» Т.Гільберг, С.Тарнавської, О.Гнатюк, Н.Павич. У 2 ч. Ч. 1.2. Київ : Вид-во «Освіта», 2018. 64 с.

14. Гільберг Т., Тарнавська С., Гнатюк Н., Павич О. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Київ : Вид-во «Генеза», 2018. 116 с.

15. Гільберг Т., Тарнавська С., Гнатюк Н., Павич О. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2. Київ : Вид-во «Генеза», 2018. 117 с.

16. Грущинська І., Хитра З., Дробязко І. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Київ : Оріон, 2018. 116 с.

17. Грущинська І., Хитра З., Дробязко І. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2. Київ : Оріон, 2018. 115 с.

18. Жаркова І., Мечник Л. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Тернопіль : Вид-во «Підручники і посібники», 2018. 96 с : іл.

19. Жаркова І., Мечник Л. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2. Тернопіль : Вид-во «Підручники і посібники», 2018. 96 с.

20. Зразки тематично-календарного планування з інтегрованого курсу «Я досліджую світ та навчального предмета «Технології і дизайн» за Типовою освітньою програмою НУШ-1, розробленою під керівництвом О. Савченко та Р. Шияна. Режим доступу: http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/1klas

21. Іщенко О., Ващенко О., Романенко Л., Кліщ О. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Київ : Літера ЛТД, 2018. 112 с.

22. Іщенко О., Ващенко О., Романенко Л., Кліщ О. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2. Київ : Літера ЛТД, 2018. 112 с.

23. Лугова О. Система вправ з організації формувального оцінювання в навчальному процесі початкової школи. Початкова школа. 2020. № 4. С. 12–18.

24. Назаренко А. «Я досліджую світ. 1 клас». Робочий зошит до інтегрованого курсу за підручником «Я досліджую світ» Т. Гільберг, С. Тарнавської, О. Гнатюк, Н. Павич. У 3 ч. Ч. 1. Харків : Видавництво «Ранок», 2018. 32 с.

25. Назаренко А. «Я досліджую світ. 1 клас» Робочий зошит до інтегрованого курсу за підручником «Я досліджую світ» Т. Гільберг, С. Тарнавської, О. Гнатюк, Н. Павич. У 2 ч. Ч. 1.2. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 32 с.

26. Тагліна О., Іванова Г. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х частинах). Ч. 1. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 112 с.

27. Тагліна О., Іванова Г. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х частинах). Ч. 2. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 112 с.

28. Тагліна О., Іванова Г. Я досліджую світ. 1 клас. Зошит-альбом із творчими завданнями у 2-х ч. Ч. 1. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 48 с.

29. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. *Нормативні ресурси:* Міністерство освіти і науки України <http://mon.gov.ua/>, Інститут модернізації змісту освіти <http://www.imzo.gov.ua>, Український центр оцінювання якості

освіти testportal.gov.ua, Законодавство України rada.gov.ua, Урядовий кур'єр [http://ukurier.gov.ua/](http://ukurier.gov.ua), Концепція НУШ. [https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova ukrainska-shkola-compressed.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova_ukrainska-shkola-compressed.pdf), Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/news/sertifikaciyu-2020-uspishno-projshli-902-vchiteli>, Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», [<https://nus.org.ua/news/zatverdily-try-profesijni-standart-vchytelya-dokument/>], Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>, Постанова Кабінету міністрів України від 21 лютого 2018 р. «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>, Закон «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>, Типові освітні програми, розроблені під керівництвом Савченко О., Шияна Р. (1–2 класи) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>, Типова освітня програма, розроблені під керівництвом Савченко О. (3–4 класи <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>), Типова освітня програма, розроблені під керівництвом Шияна Р. (3–4 класи) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf>.та ін.).

2. *Контентні ресурси* («Розумники» <http://rozumniki.net/>, «Нова школа» <http://novashkola.com.ua/>, «Українська програма» <http://ukrprog.com/>, «Репозитарій підручників» <http://ua.lokando.com/>, «Шкільні підручники онлайн» pidruchnyk.com.ua/, «Портфель» <http://portfel.at.ua/>, видавництво «Ранок» www.ranok.com.ua/, «Словopedia» <http://slovopedia.org.ua/>, Музейний портал <http://museum-portal.com/> та ін.).

3. Освітньо-теоретичні ресурси («Методичний портал» <http://metodportal.net/>, «Освіта України» <http://fij.com.ua/>, «Освіта. UA» <http://osvita.ua/>, «Освітній портал» <http://www.osvita.org.ua>, «Учительський журнал» <http://teacherjournal.com.ua/>, «Острів знань» <http://ostriv.in.ua/>, «Всеосвіта» <https://vseosvita.ua/>, «Початкова школа» <http://www.pochatkova-shkola.net/> та ін.);

4. Методичні ресурси («Вчитель вчителю, учням та батькам» <http://teacher.at.ua>, «UROKI.NET» <http://www.uroki.net>, «Тесторіум» <http://www.testorium.net/>, Методика компетентісного навчання за інтегрованим курсом «Я досліджую світ» <https://is.gd/Poqn6X>, «Портал вчителів початкових класів «Урок»» <http://www.yrok.net.ua/>, «Презентації для учнів початкових класів» <http://educat.at.ua/>, «Все для вчителя англійської мови» <http://englishtips.org>, «Програма навчального модуля «Методика компетентісного навчання за інтегрованим курсом «Я досліджую світ»» <http://autta.org.ua/>, «Онлайн-курс для вчителів початкової школи» <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about>, «Презентації, аудіо і відео матеріали для використання на уроках курсу «Я досліджую світ» http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/1klasi», «Повні таблиці для 1–2 класів з курсу «Я досліджую світ» http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/, «Зразки тематично-календарного планування з інтегрованого курсу «Я досліджую світ та навчального предмета «Технології і дизайн» за Типовою освітньою програмою НУШ-1, розробленою під керівництвом О. Савченко та Р. Шияна» http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/1klas, «Комплекти ресурсного забезпечення курсу «Я досліджую світ» для 1 та 2 класів» http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/.

7. Посилання на дистанційний курс

Вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»» може відбуватися дистанційно або змішано на платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1062>).

Дистанційний курс розраховано на 5 тем. Кожна тема містить такі компоненти: теоретичний матеріал, практичні завдання, завдання для самостійної роботи. Кожна тема вміщує посилання на відкриті освітні ресурси мережі Інтернет.

Додаток М**Силабус навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу
«Я досліджую світ»»**

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет початкової, технологічної та професійної освіти
Кафедра теорії і практики початкової освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»:

Перший проректор

«___»

2020 р.

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОВОГО КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта
за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта»
мова навчання – українська**

Розробники:

Вікторенко І. Л. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Хижняк І. А. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Горобець Л. В. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін та інформатики в початковій освіті Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри теорії і практики початкової освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Гаврілова Л. Г.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
«30» серпня 2020 р.
протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Кількість кредитів	за навчальним планом – 3
Рік підготовки, семестр	за навчальним планом – 3 рік, 1 семестр
Компонент освітньої програми	обов'язковий
Викладач 	Вікторенко Ірина Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»
Контактна інформація	Viktorenko2210@gmail.com
Консультації	<i>Вівторок – 14.30 – 16.30; четвер – 14.30 – 16.30.</i>
Анотація навчальної дисципліни	Дисципліна «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»» спрямована на формування в майбутніх учителів теоретичної і практичної готовності до викладання в початковій школі інтегрованого курсу «Я досліджую світ» із урахуванням ідей Нової української школи.
Опис навчальної дисципліни	<p>Метою навчальної дисципліни є формування інтеграційних умінь і навичок майбутніх учителів початкової школи в курсі «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»».</p> <p>Результатом вивчення дисципліни має бути сформованість таких компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства (за ЗК-2 ОП); - здатність працювати в команді (за ЗК-4 ОП); - здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

(за ЗК-5 ОП);

- здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» молодших школярів (за ФК-2 ОП);
- здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту галузей, що входять до інтегрованого курсу «Я досліджую світ» Державного стандарту початкової освіти (за ФК-3 ОП);
- здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти (за ФК-5 ОП);
- здатність до організації освітнього процесу на уроках «Я досліджую світ» з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій (за ФК-6 ОП);
- здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів під час навчання курсу «Я досліджую світ» (за ФК-7 ОП);
- здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу на уроках «Я досліджую світ» (за ФК-9 ОП).

Ключові слова: інтегрований курс «Я досліджую світ»; міжпредметна інтеграція; інтеграційна компетентність майбутнього вчителя; зміст, форми, методи навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»; формувальне оцінювання молодших школярів; компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи; Історичні та теоретико-методологічні засади реформування освітньої системи України; Теоретико-практичні основи впровадження Концепції «Нова українська школа» в освітню практику; нові функції і ролі вчителя НУШ; професійний стандарт вчителя початкових класів.

Очікувані результати навчання:

- управляти проєктною діяльністю в умовах навчання

	<p>інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (за ПРН-02);</p> <ul style="list-style-type: none">- організувати освітній процес на уроках «Я досліджую світ» із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів; розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів (за ПРН-05);- інтегрувати та застосовувати знання фундаментальних основ наук («Педагогіка», «Психологія», «Історія України», «Вступ до спеціальності», «Основи природничих знань», «Трудове навчання», «Сучасна українська мова», «Математика», «Основи медичних знань», «Основи інформатики») як основу змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ»; пояснювати, узагальнювати, співставляти інформацію з різних наук для ефективного навчання молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» (за ПРН-06 ОП);- планувати й здійснювати освітній процес на уроках «Я досліджую світ» з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання (за ПРН-07 ОП);- організувати конструктивну та екологічну взаємодію з учасниками освітнього процесу на уроках «Я досліджую світ», використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування (за ПРН-08 ОП);- здійснювати освітній процес на уроках «Я досліджую світ», позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи (за ПРН-09 ОП);- використовувати на уроках «Я досліджую світ» різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами (за ПРН-10 ОП);
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - застосовувати на уроках методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей, що входять до інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у стандартних і нестандартних ситуаціях, оцінювати результативність їх застосування (за ПРН-12 ОП); - організовувати навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» з урахуванням вікових особливостей молодших школярів, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу (за ПРН-13). <p><i>Матеріали та ресурси:</i> http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1062</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Історичні та теоретико-методологічні засади реформування освітньої системи України.</p> <p>Тема 2. Теоретико-практичні основи впровадження Концепції «Нова українська школа» в освітню практику.</p> <p>Тема 3. Інтегрований курс «Я досліджую світ» як інновація НУШ. Місце інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у структурі Державного стандарту початкової загальної освіти та Базовому навчальному плані. Загальна характеристика курсу.</p> <p>Тема 4. Інтегрований курс «Я досліджую світ»: змістові та методичні особливості:</p> <p>4.1. Реалізація компетентнісного підходу в забезпеченні втілення ідей Державних стандартів. Формування предметних компетентностей як сукупності знань, умінь, навичок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».</p> <p>4.2. Інтеграція навчальних предметів у початковій школі як ефективна форма формування та розвитку ключових і предметних компетентностей та наскрізних умінь. Методика організації інтегрованого навчання. Тематичне навчання. Планування тематичного навчання.</p> <p>4.3. Діяльнісний підхід до організації інтегрованого навчання. Методика формування дослідницької діяльності молодших школярів.</p> <p>4.4. Матеріальна база навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».</p>

	<p>4.5. Особливості застосування методів, прийомів і засобів організації процесу навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Інноваційні методи і технології, передбачені концепцією сталого розвитку.</p> <p>4.6. Форми реалізації міжпредметної інтеграції в курсі «Я досліджую світ». Форми (види) нетрадиційних інтегрованих уроків.</p> <p>4.7. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».</p> <p>Тема 5. Професійна підготовка вчителя початкових класів до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»:</p> <p>5.1. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». Загальні відомості. Нові професійні функції та ролі вчителя НУШ.</p> <p>5.2. Професійний саморозвиток учителя як складова його творчої індивідуальності.</p> <p>5.3. Освітня програма закладу загальної середньої освіти: алгоритм та методика розроблення. Побудова авторської програми.</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p>Методи навчання: лекція, дискусія, практичні заняття, проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, самостійна робота, заняття із застосуванням комп'ютерної техніки тощо на засадах студентоцентрованого, проблемно-орієнтованого, діяльнісного, професійно-орієнтованого підходів до навчання.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Види роботи здобувачів: командні та індивідуальні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; реферати; есе; тестування; проміжні контрольні роботи.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - за лекції: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції; - під час <i>практичного, лабораторного заняття</i>: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання

ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат;

- у процесі написання контрольних робіт – правильні відповіді на всі питання;
- у процесі *проектної діяльності*, написання *рефератів та презентацій*: за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації); за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела; за наявність змістовних висновків; за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

Кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена: за неповну відповідь; за кожен неправильну відповідь; за невчасне виконання завдання; за недостовірність поданої інформації; за недостатнє розкриття теми; за відсутність посилань на літературні джерела.

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів; межа незадовільного навчання – 59 балів.

Вивчення навчальної дисципліни закінчується складанням заліку і оцінюється максимальною оцінкою в 100 балів.

Результати підсумкової форми контролю оцінюються:

- національною двобальною шкалою для заліків («зараховано», «не зараховано»);
- за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання заліку:

- на оцінку **«зараховано» (60–100 балів)** заслуговує здобувач, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу отримав зазначену кількість балів протягом семестру;

- оцінка «не зараховано» (0–59 балів)

виставляється здобувачеві, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу не набрав 60 балів упродовж семестру, він має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу.

Здобувачі вищої освіти, які отримали у відомості обліку успішності позначку «не допущений», мають можливість ліквідувати академічну заборгованість згідно з відповідним графіком. Умовою для ліквідації академічної заборгованості є накопичення необхідної кількості балів за виконання визначених викладачем самостійних завдань до складання екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у визначений термін без поважної причини, відраховуються з ДДПУ. Відрахування за виконання навчального плану має здійснюватися до початку теоретичного навчання наступного семестру.

Розподіл балів, що можуть здобути студенти за темами та за формами навчальних занять

Денна форма навчання

Тема	Лекції		Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	2	1	2	1	2	1
T2	2	1	2	1	2	1
T3	-	-	5	3	2	1
T4	14	8	40	25	19	12
T5	4	1	6	3	2	1
Разом	22	11	55	33	23	16

Заочна форма навчання

Тема	Лекції		Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	-	-	-	-	5	2,5
T2	1	0,5	5	2,5	5	2,5

		T3	1	0,5	5	2,5	5	2,5
		T4	2	1	10	5	54	23
		T5	-	-	-	-	5	2,5
		Разом	4	2	20	10	76	48
Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»	<p>Інтегрований курс «Я досліджую світ» являє собою інновацію Нової української школи. Підготовку майбутнього вчителя до викладання цієї обов'язкової дисципліни в початковій ланці освіти забезпечить курс «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»». Ураховуючи вікові та фізіологічні особливості дітей «цифрового покоління», здобувач вищої освіти оволодіє вміннями і навичками формування в молодших школярів цілісної картини світу в його органічній єдності і різноманітності природи і суспільства, ціннісних орієнтацій в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способів дослідницької поведінки, що забезпечить їхню готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві.</p>							

Кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і
практики початкової освіти

Вікторенко І. Л.

Додаток Н

Приклади авторських інтерактивних вправ, спрямованих на формування громадянської та соціальної компетентностей майбутнього вчителя сучасної української школи

Аналіз ситуації (Case study) (15 хв.)

Предмет обговорення: Збереження навколишнього середовища як один із пріоритетних напрямів забезпечення прав людини на життя та охорону здоров'я.

Надмета: формування екологічної культури майбутніх учителів як складової системи національного і громадянського виховання.

Аналіз ситуації 1.

Мета:

– презентація власних здібностей, умінь та конкретних дій у галузі охорони навколишнього середовища, розкриття здібностей та вмінь інших; формування навичок співпраці та солідарності з іншими членами суспільства для збереження природних ресурсів, громадської свідомості і відповідальності як певного внеску в життя громади, що забезпечує сприятливе середовище життя;

– створення для студентів можливості брати відповідальність на себе й втілювати власні рішення для всіх суб'єктів факультетського життя (студенти й інші суб'єкти факультетського життя мають бачити реальність втілення їхніх ідей);

– формування здатності адекватно, свідомо та публічно висловлювати точку зору у екологічних категоріях та вміти майстерно брати участь у дискусії; здатність свідомо брати участь у активному громадському житті та діяти свідомо.

Підготовка: записи на дошці, листки паперу та олівці.

Хід проведення:

Підготовка і проведення дискусії.

I. Підготовка до дискусії «Я – за екологію, мої одногрупники також...»

1. Викладач знайомить з темою через запитання (записи на дошці або фліпчарті):

– Що вам подобається робити в справах захисту навколишнього середовища?;

– Що вам не подобається робити в справах захисту навколишнього середовища?;

– Що зазвичай роблять дівчата в справах захисту навколишнього середовища?;

– Що зазвичай роблять хлопці в справах захисту навколишнього середовища?;

– Чи готові ви платити гроші у вигляді податків або добровільних унесків на поліпшення екологічної ситуації, а ніж брати участь в екологічних акціях?

Викладач дає час для того, щоб студенти подумали над можливими відповідями. Далі викладач заслуховує відповіді студентів.

2. Викладач роздає студентам листки паперу та олівці. Студенти повинні скласти папір навпіл та використовувати лише одну сторону для роботи.

Викладач дає наступні пояснення:

– Напишіть: ви юнак чи дівчина.

– Напишіть п'ять справ, які вам подобаються і які ви робите в справах захисту навколишнього середовища.

– Напишіть п'ять справ, які ви робите, але вони вам не подобаються в справах захисту навколишнього середовища.

– Напишіть п'ять справ, які ви не робите і не любите робити в справах захисту навколишнього середовища.

– Напишіть п'ять справ, які ви не робите, але хотіли б зробити в справах захисту навколишнього середовища.

– Поруч з написаними справами зазначте, як ви вважаєте, чи є вони хорошими для вашої статі (якщо ти юнак, чи це добре для тебе, якщо ти – дівчина, чи це добре для тебе).

3. Коли студенти завершать виконувати завдання, викладач пропонує їм пройтись по аудиторії та поділитись результатами роботи з іншими п'ятьма студентами. Вони повинні записати відповіді цих п'яти студентів внизу на своєму листочку.

II. Проведення дискусії.

Викладач пропонує студентам зібратись разом у коло. Він розпочинає пленарну дискусію з таких запитань:

- Що ви думаєте про відповіді ваших одногрупників?
- Що вас здивувало?
- Які справи можете виконувати тільки ви?
- Які справи ваших одногрупників вас найбільше схвилювали?
- Чи бачите ви спільні справи, що подобаються студентам вашої групи, але вони не роблять?
- Що трапиться, якщо дівчина зробить хлопчачу справу?
- Як би на запитання відповіли члени вашої сім'ї?
- Чому ми думаємо, що деякі речі прийнятні тільки для дівчаток, а інші – тільки для юнаків?

Останнім кроком мають стати запитання:

- Що відбувається, якщо дехто не знає про те, що ти любиш та що робиш?
- Що відбувається, якщо дехто не знає про те, що ти не любиш, але робиш?
- Хто вирішує, що може робити дівчинка, а що – хлопчик?
- Чи вважаєте ви, що ролі повинні залишатись такими, як є? Чи так було завжди?
- Чого ви не робите, але хотіли б зробити? Чого для цього не вистачає або що заважає?

Викладач разом зі студентами намагається знайти рішення щодо того, як вище обговорені питання можуть бути використані в контексті роботи в аудиторії, факультетського корпусу та його території?

Підведення підсумку.

Аналіз ситуації 2 (case study) (15 хв.)

Мета:

– формування навичок співпраці та солідарності з іншими членами суспільства для збереження природних ресурсів, громадської свідомості і відповідальності як певного внеску в життя громади, що забезпечує сприятливе середовище життя; створення для студентів можливості брати відповідальність на себе;

– формування здатності адекватно, свідомо та публічно висловлювати і захищати свою точку зору.

Підготовка: стікери-листочки, «дерево ідей», ручки, фліпчарт.

Хід проведення:

Вправа «Створення дерева ідей».

1. Підготовка до вправи. Питання для обговорення:

- Що означає поняття «нести відповідальність»?
- Які будуть наслідки, якщо людині бракує відповідальності?
- Хто несе відповідальність за збереження екології навколишнього середовища?

2. Виконання вправи «Створення дерева ідей». (Підводимо до розуміння того, що кожен відповідає за природний життєвий простір, що кожна людина є частиною планети і її навіть невеличкі дії впливають на стан навколишнього середовища, тому кожна людина відповідає за збереження ресурсів).

Студенти на дошці чи фліпчарті створюють дерево ідей, за які речі, що стосуються навколишнього середовища місцевості їхнього проживання, кожен з них може нести відповідальність (один студент – одна ідея, записана на стікері-листочку, який приклеюється до загального дерева).

Останнім кроком є підведення студентів до висновку, що могутність дерева залежить від життєздатної сили кожного його органу. Усім нам, мешканцям невеликої, прекрасної, але вкрай переобтяженої шкідливими плодами людської діяльності планети, необхідно почати діяти. Ми разом мусимо

активно, сумлінно, із душею і серцем рятувати природне середовище, зберігати й «ремонтувати» свій дім, колись прекрасний, який почав розвалюватися з нашої ж вини.

Аналіз ситуації 3 (case study) (15 хв.)

Мета:

– формування навичок активної співпраці та солідарності з іншими членами суспільства для збереження природних ресурсів, громадської свідомості і відповідальності як певного внеску в життя громади, що забезпечує сприятливе середовище життя;

– формування здатності адекватно, свідомо та публічно висловлювати і захищати свою точку зору у екологічних категоріях.

Підготовка: стікери-краплі, ручки, фліпчарт.

Хід проведення:

Вправа «Удар стихії». Робота в групах.

Обговорення важливості відповідального ставлення до навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів як необхідних складових забезпечення прав людини. Підведення до розуміння того, що кожна людина є частиною планети і її навіть невеличкі дії впливають на стан навколишнього середовища, тому кожна людина відповідає за збереження ресурсів. Охорона навколишнього середовища сприяє забезпеченню прав людини, наприклад, права на виживання, яке є у кожної людини.

1. Кожна група на аркуші паперу у формі краплі води пише три ідеї збереження навколишнього середовища (як варіант, природних ресурсів: землі, води, багатства надр, атмосфера, ґрунти, рослинний і тваринний світ).

2. Презентація роботи груп: наклеювання крапель на фліпчарт – створення потоку води (асоціація, що кожен із нас – це крапля, а разом – це могутня стихія...).

Обговорення. Підведення підсумку.

Додаток П

Документальні матеріали, що засвідчують підготовку майбутніх учителів до навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в Університетському коледжі Південно-Східної Норвегії в межах Програми «Студентська Академічна Мобільність (САМ) Україна»

Додаток Р

Фрагмент підсумкового тестового контролю знань студентів із курсу «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

1-варіант

I. Оберіть одну (або кілька) правильних відповідей (2 б.)

1. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» належить до групи:

- а) природничих наук;
- б) педагогічних наук;
- в) психологічних наук;
- г) суспільних наук.

2. Проектна діяльність в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» характеризується такими ознаками:

- а) урахування інтересів учнів;
- б) дослідницька, творча діяльність дітей;
- в) одноманітність використовуваних методів і форм;
- г) високий ступінь самостійної пізнавальної діяльності дітей;
- д) реалізація її можлива тільки в умовах класу.

3. Як називається метод, який допомагає об'єднати академічний та соціальний аспекти навчання таким чином, щоб допомогти вчителям та учням бути відповідальнішими один перед одним, бути відкритими та доброзичливими:

- а) спільна робота;
- б) взаємодовіра;
- в) ранкова зустріч;
- г) ранковий промінь.

4. Експерсія є формою навчально-виховної роботи, що проводиться (виберіть найбільш правильне визначення):

- а) поза школою з пізнавальною метою;

- б) з метою вивчення об'єкта в його природному середовищі;
- в) поза школою з класом або групою учнів з пізнавальною метою у процесі пересування від об'єкта до об'єкта в його природному середовищі;
- г) з метою формування дослідницьких навичок.

5. Які особливості повинен мати кожен урок із курсу «Я досліджую світ», що має на меті формування системи ставлень учнів до навколишнього світу, створення умов для вибору ними суспільних цінностей, формування соціальної, громадянської компетентностей та вміння вчитися?

- а) спрямованим на вироблення траєкторії саморозвитку учня;
- б) «більше вчителя» – «менше учня»;
- в) суб'єкт-об'єктна взаємодія учасників навчально-виховного процесу;
- г) побудований на знаннєцентрованому підході;
- д) спрямованим на здобуття дитиною життєвих компетентностей.

6. Дидактичною метою узагальнюючого уроку є:

- а) узагальнення вивченого матеріалу;
- б) узагальнення і систематизація вивченого;
- в) систематизація, узагальнення та поглиблення отриманих знань;
- г) повторення.

7. Найбільш продуктивним джерелом знань про навколишній світ є:

- а) пояснення вчителя;
- б) робота з підручником;
- в) безпосередні контакти в повсякденному житті;
- г) організовані спостереження і уроки-практикуми.

8. Етап уроку, на якому вчитель фронтально ставить запитання класу за змістом попереднього уроку, не оцінюючи знання учнів, називається:

- а) повторення вивченого матеріалу;
- б) перевірка знань учнів;
- в) актуалізація знань учнів;
- г) закріплення отриманих знань.

9. Інтегрований курс «Я досліджую світ» передбачає повну або часткову інтеграцію сімох освітніх галузей, а саме:

а) соціальної і здоров'язбережувальної; природничої; громадянської та історичної; технологічної; інформатичної (починаючи з 2-го класу); мовно-літературної(частково); математичної(частково);

б) мовно-літературної; математичної; природничої; фізкультурної; громадянської та історичної; технологічної; соціальної і здоров'язбережувальної;

в) мовно-літературної(частково); математичної(частково); природничої; технологічної; соціальної і здоров'язбережувальної; громадянської та історичної; мистецької.

II. Установіть (послідовність) відповідність (3 б.)

1. Ознаки навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

1. Спрямованість	а) визначається державними стандартами і освітніми галузями. Має відповідати викликам часу;
2. Зміст	б) розвиток ключових компетентностей, що базуються на психосоціальних навичках (життєві);
3. Методи навчання	в) базуються на партнерстві, участі, активному навчанні, врахуванні актуальних потреб і рівня розвитку, наближеність до реального життя дітей і підлітків;

2. Диференціація та інтеграція, як дві взаємно протилежні тенденції в розвитку науки своєрідно проявляють дію закону єдності та боротьби двох протилежностей у пізнанні. Ці дві тенденції не тільки взаємно виключають, але й передбачають, обумовлюють і збагачують одна одну, становлячи діалектичну єдність. То ж, установіть відповідність між цими двома поняттями і їх ознаками.

	а) поділ, розчленування чого-небудь на окремі розрізнені елементи;
--	--

Інтеграція Диференціація	б) процес і результат створення нерозривно зв'язаного, єдиного;
	в) ущільнення знань;
	г) взаємопроникнення;
	д) розчленування;
	е) уніфікація;
	ж) взаємозближення;
	з) предметне навчання;
	і) інтегроване (предметне) навчання

Інтеграція: _____.

Диференціація _____.

3. Установіть правильну відповідність між поняттями і їх визначеннями

1. Внутрішньопредметна інтеграція	а) синтез компонентів основного і додаткового змісту освіти;
2. Міжпредметна інтеграція	б) інтеграція понять, знань, умінь у межах окремих (суміжних) предметів;
3. Транспредметна інтеграція	в) синтез фактів, понять, принципів двох або більше дисциплін;

III. Вставте пропущені слова (3 б.)

В умовах реформування освіти – модернізації Нової української школи, актуальним стає _____ підхід в освіті, який пов'язаний передусім з _____ та _____ підходами до навчання, оскільки ґрунтується на особистості учня й може бути реалізованим і перевіреном тільки під час виконання конкретним учнем певного комплексу дій.

Додаток С

Список опублікованих праць за темою дисертації

Монографія:

1. Вікторенко І. Теорія і практика формування інтеграційної компетентності майбутнього вчителя Нової української школи : монографія. Слов'янськ : Вид-во Б. І Маторіна, 2020. 399 с.

Колективні монографії:

2. Вікторенко І., Горобець Л. Підготовка вчителя до запровадження здоров'язберезувальних технологій в освітній процес початкової школи: *Technologies of Shaping and Enhancing Health of Human and Society* : monograph. Opole : The Academy of Management and Administration in Opole, 2016. Pp. 85–91. ISBN 978–83–62683–93–2 (Paher).

3. Вікторенко І. Готовність майбутнього вчителя початкових класів до соціалізації обдарованого молодшого школяра в контексті соціокультурного розвитку суспільства Шляхи формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів : колективна монографія. Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. С. 246–307.

Статті у наукових фахових виданнях України:

4. Вікторенко І. Антропологічна орієнтація професійної підготовки майбутнього вчителя як педагогічна проблема. *Вісник Черкаського університету*. Серія : Педагогічні науки. Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2007. Вип. 99. С. 148–155. URL: <http://biblioteka.cdu.edu.ua/cgi-bin/catsearch.pl?Qtype=simple&query=%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0>.

5. Вікторенко І. До питання про принципи організації самостійної роботи студентів. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. Вип. 88. Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2006. С. 9–13. URL:

<http://biblioteka.cdu.edu.ua/cgi-bin/catsearch.pl?qtype=simple&query=%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0>.

6. Вікторенко І. Особливості професійної підготовки вчителя в умовах соціокультурної трансформації суспільства. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. Вип. 105. Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2007. С. 8–14. URL: http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1724/2_%D0%BA.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

7. Вікторенко І. Філософія антропологізму в контексті професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна. Вип. 25. Ч. 1. Львів : Видавництво ЛНУ, 2009. С. 122–127. URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/periodic/visnyk/25_1/17_viktorenko.pdf.

8. Вікторенко І. Самостійна робота студентів в умовах кредитно-модульної системи. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. Вип. 89. Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2006. С. 108–115.

9. Вікторенко І. Професійне мислення майбутнього вчителя як антропологічний феномен. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. Вип. 136. Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. С. 184–188. URL: <http://biblioteka.cdu.edu.ua/cgi-in/catsearch.pl?qtype=simple&query=%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0>

10. Вікторенко І., Горобець Л., Кльофа Н. Підготовка майбутніх учителів до впровадження в навчальний процес початкової школи здоров'язберезувальних технологій. *Гуманізація навчально-виховного процесу : збірник наукових праць*. Вип. LXVI. Слов'янськ : ДДПУ, 2013. С. 225–232.

11. Вікторенко І., Горобець Л., Літвінова І. Підготовка майбутніх учителів до формування основ здорового способу життя молодших школярів засобами здоров'язберезувальних технологій. *Гуманізація навчально-виховного*

процесу : збірник наукових праць. Вип. LXVIII. Ч. I. Слов'янськ : ДДПУ, 2014. С. 3–16.

12. Вікторенко І., Євтухова Т., Осадча А. Готовність майбутнього вчителя до соціалізації молодшого школяра в галузі «Суспільствознавство» (теоретичний аспект). *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти* : збірник наук. праць. Слов'янськ : ДДПУ, 2016. Вип. 4. С. 186–198. URL: http://pptma.dn.ua/files/2016/4/19.%20Viktorenko-Yevtukhova_S_186-198.pdf.

13. Вікторенко І. Методична компетентність учителя початкових класів у навчанні природознавства молодших школярів. Теоретичний аспект. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика* : збірник наукових праць. Вип. 2 (77). Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. С. 52–61. URL: <http://oaji.net/articles/2017/690-1498472373.pdf>.

14. Вікторенко І. Проблема формування професійного мислення на етапі становлення майбутнього вчителя природознавства. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти* : збірник наук. праць. Слов'янськ : ДДПУ, 2017. Вип. 5. (Ч. 2). С. 102–113. URL: <http://pptma.dn.ua/files/2017/5-2/11.%20Vyktoorenko%20s.102-113.pdf>

15. Вікторенко І. Методика опрацювання молодшими школярами літературних текстів різних жанрів на уроках «Я у світі». *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти* : збірник наук. праць. Слов'янськ : ДДПУ, 2017. Вип. 6. С. 239–250. URL: <http://pptma.dn.ua/files/2017/6/26.%20Viktorenko%20239-250.pdf>

16. Вікторенко І. Формування методичної компетентності майбутнього вчителя шляхом використання проєктної технології. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти* : збірник наук. праць. Слов'янськ : ДДПУ, 2018. Вип. 8. (Ч. 1). С. 37–46. URL: http://pptma.dn.ua/files/2018/8-1/4_Viktorenko_37-46.pdf.

17. Вікторенко І., Гончарова Н. Підготовка майбутніх учителів до оновлення змісту освіти в умовах реформування нової української школи (на прикладі методики навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»). *Інноваційна педагогіка*. 2019. Спецвипуск. С. 52–57. URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/specvypusk/13.pdf>.

18. Вікторенко І., Горобець Л. Нові професійні ролі та функції сучасного вчителя в контексті концепції Нової української школи. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти* : збірник наук. праць. Слов'янськ : ДДПУ, 2019. № 11. С. 93–106.

19. Вікторенко І., Горобець Л., Чернишова І. Реалізація конструктивістського підходу в підготовці майбутніх учителів (на прикладі навчання природничих дисциплін та методики їх викладання в початковій школі). *Вісник Луганського Національного університету ім. Т. Шевченка*. 2020. № 2 (333) лютий. Ч. 1. С. 63–78.

20. Вікторенко І., Федь І. Обґрунтування методичної системи навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» учнів початкової школи. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти* : збірник наук. праць. Слов'янськ : ДДПУ, 2021. Том 1. № 14. С. 56–67. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/236448/234966>

21. Вікторенко І., Федь І., Вовк Н. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців у сучасному освітньому просторі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 75. Т. 3. С. 106–110. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/75/part_3/23.pdf

Статті в періодичних виданнях зарубіжних країн та виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз:

22. Khyzhniak, I., Tsybulko, L., Viktorenko, I., & Mohyliova, N. Implementing the Theory of Multiple Intelligences into Project-Based Multimedia

Learning at Primary School. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. 82 (2). 18–31. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v82i2.4326> (Web-of-Science).

*Статті та тези в збірниках матеріалів міжнародних
і всеукраїнських наукових і науково-практичних конференцій:*

23. Inna Khyzhniak, Iryna Viktorenko. Primary School Teachers' Attitude to The New Ukrainian School Reform. *ELER 2021* : матеріали Міжнародної конференції по економіке, праву и исследованиям в области образования (Київ, 10–11 марта 2021 г.). URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/eler-21/125954420>. DOI <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.210320.051>

24. Вікторенко І., Гончарова Н. Розвиток педагогічної творчості майбутнього вчителя в контексті підготовки його до професійної діяльності (на прикладі навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»). *Духовність особистості: методологія, теорія і практика* : збірник наукових праць. За матеріалами ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Культурна особистість у світлі виховання, освіти і духовної безпеки» (23 травня 2018 року, м. Київ). Вип. 3 (84). Ч. II. Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. С. 52–61. URL: <http://oaji.net/articles/2017/690-1541007719.pdf>

25. Вікторенко І., Горобець Л. Практичні аспекти застосування медико-педагогічного дослідження стану здоров'я молодших школярів. *Збірник наукових праць ІV Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 210-річчю з Дня заснування Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*. Харків, 2014. С. 135–138.

26. Вікторенко І., Федь І. Формування громадянської компетентності майбутнього вчителя в процесі професійної підготовки (на прикладі методики навчання ІК «ЯДС»). *Демократія та освіта: викладання та навчання демократії в початковій школі та педагогічній освіті* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Слов'янськ : ДДПУ, 2021. С. 33–36.

27. Вікторенко І., Горобець Л., Кононенко Р. Методична підготовка майбутніх учителів до валеологічного виховання учнів молодшого шкільного віку. *Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: здоров'я через освіту* : зб. матеріалів V Міжнародних та XIX Всеукраїнських педагогічних читань (11–12 жовтня 2012 р.). Донецький обласний інститут післядипломної освіти. Т. 4. Донецьк. С. 55–59.

28. Вікторенко І. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. *Подготовка учителя начальних классов: проблемы и перспективы* : матеріали IV Международной научно-практической конференции, г. Минск (27 октября 2016 г.). Белорус. гос. пед. ун-т им. М. Танка. Минск : БГПУ, 2017. С. 133 – 135.

29. Вікторенко І. Формування в молодших школярів патріотичних почуттів засобами ознайомлення з природою : матеріали VIII Відкритої науково-практичної конференції за участі науково-педагогічних працівників, аспірантів та студентів навчальних закладів та представників закладів освіти (25 квітня 2019 р.). Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2019. С. 79–83.

30. Вікторенко І. Проблеми організації самостійної роботи студентів у вищій школі. *Вища школа України: проблеми модернізації навчально-виховного процесу* : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (16–17 лютого 2006 р.). Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2006. С. 26–27.

31. Вікторенко І. Проблеми організації самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи. *Викладач і студент: проблеми ефективної співпраці* : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (5–6 жовтня 2006 р.). Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2006. С. 17–20.

32. Вікторенко І. Професійна підготовка майбутнього вчителя в контексті антропологічної орієнтації. *Вища школа України: поступ у майбутнє* : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (25–26 квітня 2007 р.). Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2007. С. 25–26.

33. Вікторенко І. Проблема людини в античній філософії. *Викладач і студент: умови особистісного і професійного зростання* : зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 жовтня 2009 р.). Черкаси : ЧНПУ ім. Богдана Хмельницького, 2009. С. 107–109.

34. Вікторенко І. Зміна професійних ролей учителя в умовах реалізації Концепції Нової української школи. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх новацій* : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (26 – 27 вересня 2019 р.). Слов'янськ, Україна, 2019. С. 84 – 86.

35. Вікторенко І. Проектна технологія як засіб формування методичної компетентності майбутнього вчителя. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій* : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (4–5 жовтня 2018 р.). Слов'янськ, 2018. С. 26–32.

36. Вікторенко І., Горобець Л. Особливості конструктивістського підходу в підготовці майбутніх учителів природознавства. *Перспективні напрями сучасної науки та освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (19–20 травня 2020 р.). Слов'янськ, 2020. С. 165–168.

37. Вікторенко І., Корнієнко Д. Ранкові зустрічі та особливості їх проведення в Новій українській школі. *Перспективні напрями сучасної науки та освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (19–20 травня 2020 р.). Слов'янськ, 2020. С. 37–39.

38. Вікторенко І., Махно А. Технологія екологічних коміксів у формуванні мотиваційно-ціннісної установки школярів до збереження природи в освітньому процесі. *Перспективні напрями сучасної науки та освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (19–20 травня 2021 р.). Слов'янськ, 2020. С. 32–36.

Публікації в інших виданнях:

39. Вікторенко І. Інтерактивні види роботи над текстом у курсі «Я у світі» школи першого ступеня навчання. *Молодий вчений*. Спецвипуск. Херсон, 2017. № 9.2 (49.2) вересень. С. 1–4.

40. Вікторенко І. Формування мотивації першокурсників педагогічних закладів вищої освіти до навчальної і майбутньої професійної діяльності. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. 2019. № 1. С. 82–89. URL: <https://journal.khnnra.edu.ua/index.php/njKhNA/article/view/14>.

Навчально-методичні посібники, навчальні програми, методичні матеріали:

41. Вікторенко І., Сипченко В., Топольник Я. Сходінками педагогічної професії: навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» [для студентів денної та заочної форм навчання]. Напряму підготовки 6.010102 – Початкова освіта. Слов'янськ : ДДПУ, 2014. 256 с.

42. Вікторенко І., Помирча С. Науково-методичні джерела як основа професійного розвитку особистості майбутнього вчителя. Методика організації роботи з ними : навчальний посібник із курсу «Вступ до спеціальності» для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Слов'янськ : ДВНЗ «ДДПУ», 2020. 134 с.

43. Вікторенко І., Федь І., Цибулько Л. Демократичне забезпечення самостійної роботи з курсу «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”» : практичний посібник для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 110 с.

44. Вікторенко І. Навчально-методичний посібник для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта з курсу «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»». Слов'янськ : Видавництво Б. І. Маторіна, 2019. 90 с.

45. Вікторенко І. Робота з текстами різних жанрів на уроках «Я у світі». Методичні рекомендації для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Слов'янськ, 2017. 65 с.

46. Вікторенко І. Олімпіада зі спеціальності «Початкова освіта» : метод. рекомендації для студ. / Упоряд. Ляшова Н., Хижняк І. Слов'янськ, 2015. С. 48–56.

47. Наскрізна програма практичної підготовки студентів магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта: навчально-методичний посібник : 2-ге вид., перероб. та доп. / укл.: І. Хижняк, Л. Гаврілова, **І. Вікторенко**, О. Хващевська. Слов'янськ : Папірус, 2020. 94 с.

48. Наскрізна програма практичної підготовки студентів бакалаврського рівня вищої освіти зі спеціальності 013 – Початкова освіта: навчально-методичний посібник : 2-ге вид., перероб. та доп. / укл.: І. Хижняк, Л. Гаврілова, Н. Ляшова, **І. Вікторенко**. Третє видання. Слов'янськ : ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2019. 78 с.

49. Курсова робота з методики початкового навчання: методичні рекомендації / Уклад.: О. Бескорса, **І. Вікторенко**, Н. Ляшова, С. Помирча, І. Федь, І. Хижняк / За заг. ред. І. Хижняк. Слов'янськ : ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2018. 80 с.

Апробація результатів дисертаційної роботи. Основні методологічні, теоретичні та практичні результати проведеного дослідження, а також концептуальні положення й загальні висновки були представлені у вигляді доповідей на різного рівня конференціях, форумах, симпозіумах, семінарах, зокрема на таких:

– *Міжнародних*: «Викладач і студент: умови особистісного і професійного зростання» (Черкаси, 2009), «Педагогіка здоров'я» (Харків, 2014), «Проблеми фахової підготовки вчителя початкової школи в контексті становлення Нової української школи» (Київ, 2016), «Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій» (Слов'янськ, 2017–2020), Підготовка учителя начальных классов: проблемы и перспективы (Минск, 2017); «Belt and Road University President Forum» (Anhui University, 2018), «Культурна особистість у світлі виховання, освіти і духовної безпеки» (Київ, 2018), «Упровадження демократії у процесі

викладання дисциплін природничо-математичного циклу» (Слов'янськ, 2019), «Developing democracy in teacher education in Ukraine, Norway and Palestine» (Київ, 2021);

– *Всеукраїнських*: «Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю: здоров'я через освіту» (Донецьк, 2012), «Інформаційно-комунікаційні технології у формуванні фахових компетентностей учителів початкових класів: реалії та перспективи» (Київ, 2014), «Педагогіка здоров'я» (Харків, 2014), «Міні-EdCamp Sloviansk за темою «Готуємо вчительство Нової української школи»» (Слов'янськ, 2018–2019), «Проблеми професійного розвитку вчителя трудового навчання в контексті реалізації концепції «Нова українська школа»» (Слов'янськ, 2019), «Відкрита науково-практична конференція за участі науково-педагогічних працівників, аспірантів та студентів навчальних закладів та представників закладів освіти (Харків, 2019), «European Way» (Слов'янськ, 2019), «Перспективні напрями сучасної науки та освіти» (Слов'янськ, 2020–2021), «Освітній простір: із сучасного – у майбутнє» (Слов'янськ, 2021).

Матеріали дисертаційної роботи додатково доповідалися й обговорювалися на засіданнях кафедри теорії і практики початкової освіти, кафедри педагогіки вищої школи, науково-методичних семінарах факультету початкової, технологічної та професійної освіти, а також на засіданнях ученої ради ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (2017–2021 рр.).

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
(ДДПУ)**

вул. Г. Батюка, 19, м. Слов'янськ, Донецька область, 84116

Тел./факс (062)666-54-54

E-mail: sgpi@slav.dn.ua, www.ddpu.edu.ua, код ЄДРПОУ 38177113

18.05.21 № *68-21-311/4* на № _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Вікторенко Ірини Леонідівни на тему

**«Теоретичні і методичні засади формування інтеграційної компетентності вчителя
початкових класів Нової української школи»**

(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)

Результати дисертаційного дослідження Вікторенко Ірини Леонідівни на тему «Теорія і практика формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи» були впроваджені в освітній процес факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» упродовж 2019 – 2021 навчальних років.

Розроблена дослідницею структурно-функціональна система формування інтеграційної компетентності майбутнього вчителя початкових класів Нової української школи, зокрема навчально-методичні матеріали для підготовки майбутніх фахівців спеціальності 013 Початкова освіта до викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (навчально-методичний комплекс дисципліни, методичні рекомендації до самостійної роботи, організації проектної діяльності, матеріали візуальної наочності та ін.), використовувались під час викладання курсів «Методика навчання освітніх галузей „Природознавство”, „Суспільствознавство”», «Методика навчання курсу „Я досліджую світ”». Експериментальна перевірка запропонованих І. Л. Вікторенко педагогічних умов довела їх релевантність й необхідність запровадження в процес фахової підготовки майбутнього вчителя Нової української школи.

Результати дослідження І. Л. Вікторенко обговорено й схвалено на засіданні кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 11 від 05 травня 2021 року).

Ректор

С.О. Омельченко

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, 14013, Тел. 3-36-10
E-mail chnpu @ chnpu.edu.ua Код ЄДРПОУ 02125674

08.06.2021 № 16

На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Вікторенко Ірини Леонідівни з теми
«Теоретичні і методичні засади формування інтеграційної компетентності вчителя
початкових класів Нової української школи»
(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)
в освітній процес Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

У процес фахової підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта впродовж 2019–2021 років викладачі кафедри дошкільної та початкової освіти факультету дошкільної, початкової освіти і мистецтв Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка впроваджували елементи системи формування інтеграційної компетентності майбутнього вчителя початкових класів Нової української школи, розробленої І. Л. Вікторенко в межах дисертаційного дослідження. Зокрема перевірялася ефективність навчальної програми курсу «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»» та навчальний посібник «Інформаційний проект з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Навчально-методичні матеріали дослідниці, розроблені для майбутніх фахівців, що навчаються на освітній програмі «Початкова освіта», використовувались під час вивчення професійно зорієнтованих дисциплін «Методика навчання природничої освітньої галузі», «Педагогічні технології в початковій школі» та ін. Дисертантка запропонувала й перевірила на практиці педагогічні умови формування інтеграційної компетентності майбутнього вчителя початкових класів НУШ. Проведення діагностичних процедур, тестування й опитування здобувачів засвідчили значне зростання рівнів інтеграційної компетентності майбутнього вчителя початкових класів Нової української школи, що підтвердило теоретичну і практичну значущість дисертаційної роботи І. Л. Вікторенко.

Результати дослідження І. Л. Вікторенко розглянуто та схвалено на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (протокол № 11 від 20 травня 2021 року).

Перший проректор,
проректор з науково-педагогічної роботи
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Володимир ДЯТЛОВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА

01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9
Телефон: 234-11-08

11.06.21р. № 138
На № _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Вікторенко Ірини Леонідівни на тему
«Теоретичні і методичні засади формування інтеграційної компетентності вчителя
початкових класів Нової української школи»
(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)
у навчальний процес Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Результати дисертаційного дослідження Вікторенко Ірини Леонідівни на тему «Теорія і практика формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи» впроваджувалися в освітній процес кафедри педагогіки і методики початкового навчання Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова у 2019–2021 рр.

Розроблена дослідницею система формування інтеграційної компетентності майбутнього вчителя початкових класів Нової української школи, зокрема навчально-методичні матеріали для підготовки майбутніх фахівців спеціальності 013 Початкова освіта до викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (навчально-методичний комплекс дисципліни, методичні рекомендації до самостійної роботи, організації проектної діяльності, матеріали візуальної наочності та ін.), використовувались під час викладання курсів із методик навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей. Проведення низки діагностичних зрізів, опитування здобувачів вищої освіти засвідчили значний інтерес до процесів формування інтеграційної компетентності майбутніх учителів НУШ.

Результати дослідження розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки і методики початкового навчання Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 12 від 21 травня 2021 року).

Проректор з наукової роботи
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова

Торбін Г. М.

Заступник декана факультету
з наукової роботи та міжнародних зв'язків
НПУ імені М. П. Драгоманова

Матвієнко О. В.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

61001, м. Харків, провулок Руставелі, 7, тел/ факс (057) 732-46-30, e-mail hgpa@kharkov.com
Розрахунковий рахунок UA428201720344200004000032413, UA828201720344291004200032413,
UA858201720344201004300032413 Держказначейська служба України м.Київ
МФО 820172, Код 02125591

26.05.2021 № 01-13/344

на № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Вікторенко Ірини Леонідівни на тему

**«Теоретичні і методичні засади формування інтеграційної компетентності вчителя
початкових класів Нової української школи»**

(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)

в освітній процес Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради

Система формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи, розроблена І. Л. Вікторенко в межах дисертаційного дослідження, була впроваджена в освітній процес на психолого-педагогічному факультеті Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради впродовж 2019 – 2021 навчальних років.

У межах дослідження дисертанткою розроблено авторський спецкурс «Методична система навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»», що цілком відповідає концептуальним підходам НУШ та безпосередньо впливає на формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів. До навчально-методичного забезпечення змодельованої І. Л. Вікторенко системи увійшли також методичні рекомендації з різних аспектів викладання інтегрованого курсу, які використовувались під час викладання фахових дисциплін. Проведення низки діагностичних зрізів, опитування здобувачів вищої освіти засвідчили значний інтерес до процесів формування інтеграційної компетентності майбутніх учителів НУШ.

Результати дослідження І. Л. Вікторенко розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (протокол № 17 від 20 травня 2021 року).

Проректор з науково-педагогічної роботи

 Іван СТЕПАНЕЦЬ

Завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту

 Сергій БЕЛЯЄВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

вул. Університетська, 27, м. Херсон, 73003. Тел.: +38(0552) 32-67-05, 32-67-31; факс 49-21-14; e-mail: office@ksu.ks.ua; http://www.kspu.edu.ua
код за ЄДРПОУ 02125609 р/р UA228201720343111002200000120; UA068201720343120002000000120
банк Держказначейська служба України, м. Київ

11.06 2021 р. № 01-324/953
На № _____ від _____ 202__ р.

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Вікторенко Ірини Леонідівни на тему

**«Теоретичні і методичні засади формування інтеграційної компетентності вчителя
початкових класів Нової української школи»**

(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)

Ця довідка засвідчує факт упровадження матеріалів дисертаційного дослідження Вікторенко Ірини Леонідівни на тему «Теорія і практика формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи» впродовж 2019-2021 рр. у процес професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта Херсонського державного університету

Вікторенко І.Л. розроблено систему формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи. В освітньому процесі педагогічного факультету під час викладання курсів «Методика навчання природознавства», «Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»», «Технології навчання освітніх галузей «Природознавство», «Суспільствознавство» в початковій школі» використовувалися навчально-методичні матеріали до викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (навчально-методичний комплекс дисципліни, методичні рекомендації до самостійної роботи, організації проєктної діяльності, матеріали візуальної наочності та ін.).

Проведення діагностичних зрізів, опитування здобувачів вищої освіти засвідчили значний інтерес до процесів формування інтеграційної компетентності майбутніх учителів Нової української школи. Результати впровадження підтверджують, що положення наукового дослідження Вікторенко І.Л. мають практичну і теоретичну значущість, застосування їх в освітньому процесі сприяє покращенню якості професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта.

Результати впровадження обговорено на засіданні педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету (протокол від 03 червня 2021 року № 16).

В.о. ректора, професор

Сергій ОМЕЛЬЧУК

Наталія Воропай
(0552) 32-67-08

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703
тел./факс: (06461) 2-40-61, 097-567-20-45
e-mail: mail@luguniv.edu.ua, www.luguniv.edu.ua

07.06.2021 № 1/483

Д О В І Д К А

про впровадження результатів дисертаційної роботи

Вікторенко Ірини Леонідівни

«Теоретичні і методичні засади формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи»

(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)

в освітній процес Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Упродовж 2019–2021 рр. на кафедрі дошкільної та початкової освіти Луганського національного університету імені Тараса Шевченка було впроваджено й перевірено вірогідність результатів дисертаційного дослідження з проблеми формування інтеграційної компетентності сучасного вчителя початкових класів Нової української школи здобувачки наукового ступеня доктора педагогічних наук І. Л. Вікторенко. Система формування інтеграційної компетентності сучасного вчителя початкових класів Нової української школи була впроваджена в процес фахової підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта з метою експериментальної перевірки необхідних і обґрунтованих заходів підвищення обізнаності студентської молоді щодо інновацій Нової української школи.

Експериментальна перевірка в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка запропонованих І. Л. Вікторенко педагогічних умов довела їх релевантність й необхідність запровадження в процес фахової підготовки майбутнього вчителя Нової української школи.

Проректор
з науково-педагогічної роботи

Леонід ВАХОВСЬКИЙ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Вул. Києво-Московська, 24, м. Глухів, Сумська обл., 41400, тел.: (05444) 2-34-27, факс: (05444) 2-34-74
E-mail: gdpu@sm.ukrtel.net, gnpuoffice@gmail.com, код ЄДРПОУ 02125527

Від 17.05.2021 № 895

На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Вікторенко Ірини Леонідівни на тему
«Теоретичні і методичні засади формування інтеграційної компетентності вчителя
початкових класів Нової української школи»
(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)
у навчальний процес Глухівського національного педагогічного університету імені
Олександра Довженка

Система формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи, розроблена І. Л. Вікторенко в межах дисертаційного дослідження, була впроваджена в освітній процес Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка впродовж 2019 – 2021 навчальних років.

Дисертанткою запропоновано впровадження авторського спецкурсу «Методична система навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»» з метою надання теоретичних знань та практичних навичок, що забезпечують формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів НУШ, підтриманого відповідним дистанційним курсом. Матеріали спецкурсу увійшли до навчально-методичного забезпечення змодельованої І. Л. Вікторенко системи та використовувались під час викладання дисциплін професійної підготовки фахівців, які здобувають освіту за спеціальністю 013 Початкова освіта («Методика навчання освітньої галузі «Природника»», «Педагогічні технології в початковій школі» та ін.). Проведення низки діагностичних зрізів, опитування здобувачів вищої освіти засвідчили значний інтерес до процесів формування інтеграційної компетентності майбутніх учителів НУШ.

Результати дослідження І. Л. Вікторенко розглянуто та схвалено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол № 14 від 14 травня 2021 року).

Ректор

Олександр КУРОК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
20300, Черкаська обл., м. Умань, вул. Садова, 2, тел. (04744) 3-45-82, факс (04744)
3-45-82, E-mail: post@udpu.edu.ua УДПУ імені Павла Тичини р/р UA14 820172 0343 12100 22 0000 4420,
банк одержувача Державна казначейська служба України, м. Київ МФО 820172, код 02125639

23.06.2021 № 904/01

На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Вікторенко Ірини Леонідівни на тему

«Теоретичні і методичні засади формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи»

(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)
в освітній процес Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Система формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів Нової української школи, розроблена І. Л. Вікторенко в межах дисертаційного дослідження, була впроваджена в освітній процес факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини впродовж 2019/2020 та 2020/2021 навчальних років.

У межах дослідження дисертанткою розроблено авторський спецкурс «Методична система навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”», підтриманий відповідним дистанційним курсом, що цілком відповідає концептуальним підходам НУШ та безпосередньо впливає на формування інтеграційної компетентності вчителя початкових класів. До навчально-методичного забезпечення змодельованої І. Л. Вікторенко системи ввійшли також методичні рекомендації з різних аспектів викладання інтегрованого курсу, які використовувались під час викладання дисциплін професійної підготовки фахівців, які здобувають освіту за спеціальністю 013 «Початкова освіта» («Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”», «Педагогічні технології в початковій школі» та ін.). Проведення низки діагностичних зрізів, опитування здобувачів вищої освіти засвідчили значний інтерес до процесів формування інтеграційної компетентності майбутніх учителів НУШ.

Результати дослідження І. Л. Вікторенко розглянуто та схвалено на засіданні кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 17 від 17 червня 2021 року).

Перший проректор

А. М. Гедзик

08641